

Föreskrifter och anvisningar 15/2012

**Föreskrifter och anvisningar om bokföring,
bokslut och verksamhetsberättelse:
pensionskassor och tilläggpensionskassor
samt pensionsstiftelser och
tilläggpensionsstiftelser**

Ärendekod

FIVA/2026/86

Utfärdade

13.12.2012

Gäller från

1.1.2013

Upplysningar:

Försäkringstillsyn/Arbetspensionsanstalt
ter och tillsyn av placeringsverksamhet

FINANSINSPEKTIONEN

telefon 09 183 51

fornamn.efternamn@fiva.fi

finansinspektionen.fi

Den juridiska karaktären av föreskrifter och anvisningar

Föreskrifter

I Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar presenteras föreskrifterna under rubriken "Föreskrift". Föreskrifterna är bindande rättsregler, som måste följas.

Finansinspektionen meddelar föreskrifter endast med stöd av och inom ramen för rättsliga bestämmelser som ger Finansinspektionen behörighet att ge ut föreskrifter.

Anvisningar

I Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar presenteras under rubriken "Anvisning" Finansinspektionens tolkningar av innehållet i lagar eller andra bindande bestämmelser.

Under denna rubrik presenteras också rekommendationer och andra verksamhetsanvisningar som inte är bindande. Vidare upptas här Finansinspektionens rekommendationer om hur internationella riktlinjer och rekommendationer ska följas.

Av formuleringen av anvisningen framgår när det är fråga om en tolkning och när det är fråga om en rekommendation eller annan verksamhetsanvisning. Formuleringen av anvisningarna och den juridiska karaktären av föreskrifterna och anvisningarna förklaras närmare på Finansinspektionens webbplats.

[Finansinspektionen.fi > Regelverk > Den juridiska karaktären av föreskrifter och anvisningar](#)

Innehåll

1	Tillämpningsområde och definitioner	9
1.1	Tillämpningsområde	9
1.2	Definitioner	9
2	Regelverk och internationella rekommendationer	11
2.1	Lagstiftning	11
2.2	Europeiska unionens direktiv	11
2.3	Finansinspektionens befogenheter att meddela föreskrifter	11
2.4	Nationella rekommendationer	12
3	Syfte	13
4	Allmänna bestämmelser om bokföring och bokslut	14
4.1	Föreskrifter avdelningsvis för AB-pensionskassa	14
4.2	Sampensionsstiftelse (som registrerats före 1.1.2022) och pensions- och tilläggspensionsstiftelser som har flera delägare (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)	14
4.2.1	Definitioner	14
4.2.2	A-sampensionsstiftelser (som registrerats före 1.1.2022) och tilläggspensionsstiftelser som har flera delägare (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)	15
4.2.3	B-sampensionsstiftelser (som registrerats före 1.1.2022) och pensionsstiftelser som har flera delägare (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)	15
4.2.4	AB-sampensionsstiftelser	16
4.3	Tilläggspensionsanstalt med ett premiebaserat och förmånsbaserat tilläggspensionsarrangemang	16
4.4	Omkostnadskonto	16
4.5	Krav som ställs på bokföring av placeringar	17
4.6	Ändringar i principerna för uppgörande av bokslut och fel som hänför sig till tidigare räkenskapsperioder	17
4.7	Poster i utländsk valuta	17

4.8	Överföring av ansvar	17
4.8.1	Exempel på överföring av ansvar	18
4.9	Förteckning över bokföringar och material	19
4.10	Värdering av placeringar till verkligt värde	19
4.11	Skyldighet att upprätta koncernbokslut	20
4.12	Sammanställning av bokslutsuppgifter för pensionskassor och -stiftelser som tillhandahåller lagstadgat pensionsskydd	20
5	Värdering av fordringar och placeringar	21
5.1	Värdering av investeringar till anskaffningsutgiften - grundprinciper	21
5.1.1	Placeringar	21
5.1.2	Anskaffningsutgift för byggnader, avskrivningar, nedskrivningar och återföring av nedskrivning	22
5.1.3	Nedskrivning av masskuldebrevslån och andra motsvarande penning- och kapitalmarknadsinstrument	23
5.1.4	Uppskrivning	23
5.2	Ändring av användningsändamål för och uppskrivning av tillgångar	23
6	Säkringsredovisning med värdering till anskaffningsutgiften	25
6.1	Allmänna principer	25
6.2	Redovisningsmässig säkring	25
7	Derivatkontrakt	28
7.1	Allmänt	28
7.2	Behandling i bokföring och bokslut	29
7.2.1	Optionskontrakt	29
7.2.2	Termiskontrakt	30
7.2.3	Ränte- och valutaswappar	32
8	Avtal om värdepapperslån och repor	34
8.1	Värdepapperslån	34
8.1.1	Långivare	34

8.1.2	Låntagaren	34
8.2	Återköpsavtal (repor)	35
9	Beräkning av verkliga värden för placeringar	36
9.1	Allmänt	36
9.1.1	Beräkning av verkliga värden för fastighetsplaceringar	36
9.1.2	Beräkning av verkliga värden för andra placeringar än fastighetsplaceringar	38
10	Resultaträkning	40
10.1	Uppställningsform för resultaträkningen	40
10.2	Instruktioner för uppställning av resultaträkningen	42
10.2.1	Premieinkomst – Pensions- och tilläggs-pensionskassa	42
10.2.2	Premieinkomst/Pensions- och tilläggs-pensionsstiftelse	43
10.2.3	Intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten	43
10.2.4	Orealiserade ökningar och minskningar i placeringarnas värde	45
10.2.5	Intäkter och kostnader för derivatkontrakt	46
10.2.6	Avtal om värdepapperslån och repor	47
10.2.7	Ersättningskostnader	47
10.2.8	Förändring av premieansvaret	49
10.2.9	Åter- och kreditförsäkrare	49
10.2.10	Förändring av ansvarsunderskottet	49
10.2.11	Skötselkostnader och avskrivningar	50
10.2.12	Övriga intäkter och kostnader	51
10.2.13	Bokslutsdispositioner	51
10.2.14	Inkomstskatter och övriga direkta skatter	51
10.2.15	Intern överföring	52
10.2.16	Återbetalningar till delägare	53
11	Balansräkning	54
11.1	Schema för balansräkningen	54

11.2	Uppställning av balansräkningen	56
11.2.1	Immateriella tillgångar	56
11.2.2	Fastighetsplaceringar	57
11.2.3	Placeringar i ett arbetsgivarföretag som är delägare	57
11.2.4	Övriga placeringar	58
11.2.5	Placeringar som de försäkrade beslutar om	59
11.2.6	Ansvarsunderskott	59
11.2.7	Fordringar	59
11.2.8	Övriga tillgångar	60
11.2.9	Aktiva resultatregleringar	60
11.2.10	Eget kapital	61
11.2.11	Ackumulerade bokslutsdispositioner	61
11.2.12	Ansvarsskuld/Pensions- och tilläggspensionsanstalt	61
11.2.13	Ansvarsskuld i fråga om försäkringar där de försäkrade beslutar om placeringsobjekten	62
11.2.14	Avsättningar	62
11.2.15	Skulder	62
11.2.16	Passiva resultatregleringar	63
12	Finansieringsanalys	64
13	Verksamhetsberättelse och noter i en pensionsanstalt och tilläggspensionsanstalt	67
13.1	Verksamhetsberättelse	67
13.2	Noter	67
13.2.1	Premieinkomst	68
13.2.1.1	Förändring i premieansvaret	68
13.2.2	Ersättningskostnader/Pensions- och tilläggspensionskassa	69
13.2.3	Ersättningskostnader/Pensions- och tilläggspensionsstiftelse	70
13.2.4	Skötselkostnader	70

13.2.5	Specifikation av nettointäkterna av placeringsverksamheten	71
13.2.6	Nettointäkter av placeringsverksamheten för premiebaserade tilläggs pensionsarrangemang	72
13.2.7	Förändringar i immateriella och materiella tillgångar	73
13.2.8	Placeringar – värdering i balansräkningen till anskaffningsutgiften 6 kap. 7 § i PSKL (Gäller inte premiebaserade tilläggs pensionsarrangemang) (<i>Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022</i>)	74
13.2.8.1	Placeringars verkliga värde och värderingsdifferens	74
13.2.8.2	Fastighetsplaceringar	75
13.2.8.3	Fastigheter och fastighetsaktier i eget bruk	75
13.2.9	Premiebaserade tilläggs pensionsarrangemang	76
13.2.10	Lånefordringar	76
13.2.11	Ansvarsunderskott	77
13.2.12	Fordring (skuld) för ansvarsfördelning	77
13.2.13	Eget kapital	77
13.2.14	Ansvarsskuld	77
13.2.15	Noter om säkerheter och ansvarsförbindelser	78
13.2.16	Noter om värdepapperslån och repor	79
13.2.17	Noter om derivatkontrakt	79
13.3	Noter om solvens	80
13.4	Risker och riskhantering (<i>Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.12.2022</i>)	81
14	Nyckeltal	83
14.1	Nyckeltal för den ekonomiska utvecklingen och försäkringsverksamheten	83
14.1.1	Allmänt	83
14.1.2	Beräkningsscheman för nyckeltalen och presentation av analyser	84
15	Upphävda föreskrifter och anvisningar	88
16	Ändringshistoria	89

17	Bilagor	92
17.1	Pensionskassor och pensionsstiftelser	92

1 Tillämpningsområde och definitioner

1.1 Tillämpningsområde

- (1) Dessa föreskrifter och anvisningar tillämpas på följande tillsynsobjekt som avses i 4 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008):

- pensionskassor
- pensionsstiftelser
- tilläggspensionskassor
- tilläggspensionsstiftelser

(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.12.2022)

- (2) Dessa föreskrifter och anvisningar tillämpas i princip på alla de tillsynsobjekt som nämns i stycke 1. Om en föreskrift eller anvisning som ingår i ett avsnitt ska tillämpas endast på pensions- och tilläggspensionskassor eller endast på pensions- och tilläggspensionsstiftelser, omnämns detta separat i samband med föreskriften eller anvisningen. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*

1.2 Definitioner

Pensionsanstalt

Med pensionsanstalt avses en pensionsstiftelse och pensionskassa. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*

Tilläggspensionsanstalt

Med tilläggspensionsanstalt avses en tilläggspensionsstiftelse och tilläggspensionskassa. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*

AB-pensionskassa

- (3) Med AB-pensionskassa avses en pensionskassa enligt 5 § i lagen om införande av lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor, lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor och lagen om försäkringskassor (951/2021), vilken bedriver både lagstadgad verksamhet (B-avdelning) och annan verksamhet (A-avdelning). En AB-pensionskassas bokföring ska alltid uppgöras avdelningsvis. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*

AB-pensionsstiftelse

- (4) Med AB-pensionsstiftelse avses en pensionsstiftelse enligt 3 § i lagen om införande av lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor, lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor och lagen om försäkringskassor (951/2021), vars syfte är att bevilja både frivilliga tilläggsförmåner (A-avdelning) och lagstadgade pensioner och andra förmåner (B-avdelning). *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*

Sampensionsstiftelse

- (5) Med sampensionsstiftelse avses en pensionsstiftelse enligt 2 § i lagen om införande av lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor, lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor och lagen om försäkringskassor (951/2021), till vilken det kan höra två eller flera arbetsgivare.
(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

2 Regelverk och internationella rekommendationer

2.1 Lagstiftning

(1) Följande författningar knyter an till dessa föreskrifter och anvisningar:

- lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (946/2021, nedan även PSKL) (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022*)
- lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor (947/2021, nedan även TPSKL) (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022*)
- lagen om införande av lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor, lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor och lagen om försäkringskassor (951/2021) (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022*)
- bokföringslagen (1336/1997, nedan även BokfL)
- lagen om finansiella säkerheter (11/2004)
- räntelagen (633/1982)
- lagen om pension för arbetstagare (395/2006, nedan även ArPL)
- lagen om pension för företagare (1272/2006, nedan även FöPL)
- aravabegränsningslagen (1190/1993)
- lag om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003)
- lag om besvärnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005)
- Social- och hälsovårdsministeriets förordning om pensionsstiftelsers, pensionskassors och försäkringskassors bokslut (1196/2021, nedan även SHMFbs) (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022*)
- bokföringsförordningen (1339/1997, nedan även BokfF)

2.2 Europeiska unionens direktiv

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EG(32013L0034) av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/249/EEG (Text av betydelse för EES): (EUT L 182, 29.6.2013, s. 19–76)

2.3 Finansinspektionens befogenheter att meddela föreskrifter

(2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:

- 6 kap. 8 § 3 mom. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor
- 6 kap. 10 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor

(*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022*)

2.4 Nationella rekommendationer

- (3) Bokföringsnämndens allmänna anvisning i tillämpliga delar.

3 Syfte

(1) Dessa föreskrifter och anvisningar syftar till att

- säkerställa att tillsynsobjekts bokslut ger en riktig och tillräcklig bild av resultatet av tillsynsobjektets verksamhet och ekonomiska ställning. Rapporteringen syftar vidare till att säkerställa att tillsynsobjekten tillämpar de materiella och tekniska redovisningsreglerna på ett så enhetligt sätt som möjligt. (*Utfärdats 23.11.2017, gäller från 31.12.2017*)
- så heltäckande som möjligt hjälpa tillsynsobjektet att upprätta sina bokslut.

4 Allmänna bestämmelser om bokföring och bokslut

(1) I 6 kap. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (PSKL) och i 4 kap. i lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor (TPSKL) föreskrivs om pensionsanstalters och tilläggspensionsanstalters bokslut och verksamhetsberättelse. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

(2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:

- 6 kap. 10 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor

(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

4.1 Föreskrifter avdelningsvis för AB-pensionskassa

(3) Enligt 5 § i lagen om införande av lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor, lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor och lagen om försäkringskassor (951/2021) ska tillgångar och skulder samt intäkter och kostnader för en pensionskassa som bedriver lagstadgad verksamhet avdelningsvis hållas åtskilda för den lagstadgade verksamheten och den övriga verksamheten (indelning enligt avdelning). (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

(4) Till lagstadgad verksamhet räknas pensionsskydd enligt minimivillkoren för ArPL, tilläggsförmån registrerad enligt 30 a § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare och en grundförsäkring enligt FöPL. Med övrig verksamhet avses frivilliga tilläggspensioner som kompletterar lagstadgade förmåner och andra förmåner. (Utfärdats 7.3.2019, gäller från 31.3.2019)

(5) Vid åtskild bokföring och bokslut ska även bestämmelserna i SHMFb beaktas. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

FÖRESKRIFT (styckena 6–7)

(6) En AB-pensionskassas bokföring ska uppgöras avdelningsvis. Härvid ska av bokföringen för respektive avdelning framgå separat alla de poster som avslutas i resultat- och balansräkningen.

(7) Resultaträkningen och balansräkningen ska uppgöras separat för såväl A- och B-avdelningarna som för hela kassan.

4.2 Sampensionsstiftelse (som registrerats före 1.1.2022) och pensions- och tilläggspensionsstiftelser som har flera delägare (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

4.2.1 Definitioner

Delägarspecifikt system

(8) Inom det delägarspecifika systemet ska bokföringen enligt 6 kap.3 § i PSKL och enligt 4 kap. 1 § i TPSKL upprättas så att det särskilt för varje delägare som hör till pensions- eller tilläggspensionsstiftelsen framgår vilka poster som hänförs till resultaträkningen och vilka som hänförs till balansräkningen. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

Uljämmande system

- (9) Inom det utjämnande systemet fungerar pensions- och tilläggspensionsstiftelsen som en helhet. Bokföringen upprättas inte särskilt för varje delägare och i resultaträkningen specificeras inte förändringarna i ansvarsskulden eller ansvarsunderskottet särskilt för varje delägare. Den försäkringsavgift eller det bidrag som ska betalas till pensions- eller tilläggspensionsstiftelsen delas enligt 6 kap. 3 § 3 mom. i PSKL och enligt 4 kap. 1 § 3 mom. i TPSKL på det sätt som fastställs i pensionsstiftelsens stadgar. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

4.2.2 A-sampensionsstiftelser (som registrerats före 1.1.2022) och tilläggspensionsstiftelser som har flera delägare (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

- (10) Bokföringen ska enligt 4 kap. 1 § 2 mom. i TPSKL upprättas enligt det delägarspecifika systemet, om inte Finansinspektionen har beviljat pensionsstiftelsen tillstånd att i sin bokföring följa det utjämnande systemet. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

FÖRESKRIFT (styckena 11–13)

- (11) En separat resultaträkning och balansräkning ska upprättas för varje delägare i tilläggspensionsstiftelsen. Dessutom ska det upprättas en resultaträkning och en balansräkning för hela tilläggspensionsstiftelsen. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (12) Tillgångarna bokförs på den delägare som till tilläggspensionsstiftelsen överlätit de medel med vilka tillgångarna anskaffats. Om tilläggspensionsstiftelsen vid anskaffningen använt medel som överlätits till tilläggspensionsstiftelsen av flera olika delägare, bokförs på varje enskild delägare den andel av de anskaffade tillgångarna som motsvarar de medel som använts. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (13) När det gäller det utjämnande systemet tillämpas samma förfaringssätt som för B-sampensionsstiftelser.

4.2.3 B-sampensionsstiftelser (som registrerats före 1.1.2022) och pensionsstiftelser som har flera delägare (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

- (14) Bokföringen ska enligt 6 kap. 3 § i PSKL upprättas antingen enligt det delägarspecifika systemet eller det utjämnande systemet. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

FÖRESKRIFT (styckena 15–18)

- (15) I det delägarspecifika systemet upprättas bokföringen särskilt för varje delägare med iakttagande av föreskrifterna om bokföring och bokslut i styckena 10–11. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (16) I det utjämnande systemet kan de försäkringsavgifter som delägarna betalar delas i proportion till de löner till de försäkrade i pensionsstiftelsen som delägarna betalat under redovisningsperioden. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (17) Om pensionsstiftelsens styrelse beslutar att som försäkringsavgift av delägarna uppbära ett belopp som ger upphov till ett ansvarsunderskott i pensionsstiftelsen, delas pensionsstiftelsens ansvarsunderskott mellan delägarna i förhållande till delägarnas andelar av ansvarsskulden. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

- (18) När det gäller tilläggsförsäkringsansvaret och den räntedifferens som ingår i tilläggsförsäkringsansvaret räcker det om en pensionsstiftelse som följer det utjämnande bokföringssystemet anger de stiftelsespecifika penningbeloppen.

4.2.4 AB-sampensionsstiftelser

- (19) En AB-pensionsstiftelse ska vad gäller bokföring och bokslut beakta bestämmelserna SMHFbs. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*
- (20) När det gäller de olika avdelningarna i en AB-sampensionsstiftelse ska stiftelsen beroende på stadgarna följa bestämmelserna och föreskrifterna som gäller antingen det delägarspecifika systemet eller det utjämnande systemet i sin bokföring och sitt bokslut.

FÖRESKRIFT (stycket 21)

- (21) Resultaträkningen ska upprättas separat för såväl A- och B-avdelningarna som för hela stiftelsen.

4.3 Tilläggs-pensionsanstalt med ett premiebaserat och förmånsbaserat tilläggs-pensionsarrangemang

FÖRESKRIFT (styckena 22–24)

- (22) En tilläggs-pensionsanstalt med både premiebaserat och förmånsbaserat tilläggs-pensionsarrangemang ska upprätta resultat- och balansräkningarna separat för vardera avdelningen och även separat för hela tilläggs-pensionsanstalten. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*
- (23) Av redovisningen för avdelningarna ska slutposterna för resultat- och balansräkningen framgå separat för vardera avdelningen.
- (24) Intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten ska hänföras till den avdelning där de uppkommit. Sådana intäkter och kostnader som inte direkt kan hänföras till någondera avdelningen enligt orsaksprincipen ska fördelas enligt de fördelningsregler som pensionskassans styrelse årligen fastställt på förhand.

4.4 Omkostnadskonto

FÖRESKRIFT (styckena 25–26)

- (25) Om skötselkostnaderna för en tilläggs-pensionsanstalt med ett premiebaserat tilläggs-pensionsarrangemang inte fördelas mellan det finansierande företaget och den försäkrade, ska det öppnas ett separat bankkonto för tilläggs-pensionsanstaltens skötselkostnader (omkostnadskonto). Det finansierande företaget ska då se till att det finns tillräckliga medel på kontot för att täcka skötselkostnaderna. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*
- (26) I en tilläggs-pensionsanstalts stadgar ingår också en bestämmelse om att de återstående försäkringsbesparingarna för en sådan medlem, fribrevsinnehavare eller pensionstagare som vid sitt fränfalle inte hade några lagliga arvingar ska överföras till omkostnadskontot.

4.5 Krav som ställs på bokföring av placeringar

FÖRESKRIFT (stycke 27)

- (27) Vid värdering av placeringar till anskaffningsutgiften ska det utifrån pensions- och tilläggspensionsanstaltens bokföring vara möjligt att utreda placeringarnas ursprungliga anskaffningsutgift, ackumulerade nedskrivningar, utförda återföringar av nedskrivningar samt uppskrivningar separat för placeringar som räknas till fordringar och för placeringar som räknas till placerings- och anläggningstillgångar. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

4.6 Ändringar i principerna för uppgörande av bokslut och fel som hänför sig till tidigare räkenskapsperioder

FÖRESKRIFT (stycke 28)

- (28) Ändringar i principerna för upprättande av bokslut samt korrigerande av väsentliga fel som hänför sig till tidigare räkenskapsperioder upptas i räkenskapsperiodens resultaträkning.

4.7 Poster i utländsk valuta

- (29) Fordringar i utländsk valuta samt skulder och andra åtaganden i utländsk valuta ska omräknas till finsk valuta enligt kursen på bokslutsdagen i enlighet med 5 kap. 3 § i BokfL. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

FÖRESKRIFT (styckena 30–31)

- (30) I bokföringen ska valutakursdifferenser i regel tas upp i korrektivposten för inkomst eller utgift och kursdifferenser som hänför sig till finansiella transaktioner i övriga inkomster/utgifter för placeringsverksamheten. Mindre kursdifferenser som uppstått i korrektivposter för en inkomst eller utgift kan tas upp i övriga inkomster/utgifter för placeringsverksamheten.
- (31) Dessutom ska valutakursvinst för andra tillgångsposter i balansräkningen än placeringstillgångar tas upp som intäkter av placeringsverksamhet och deras valutakursförluster som kostnader för placeringsverksamhet.

FÖRESKRIFT (stycke 32)

- (32) Finansinspektionen rekommenderar att kursdifferenser behandlas enligt bokföringsnämndens allmänna anvisning om omräkning av fordringar samt skulder och andra åtaganden i utländsk valuta till eurobelopp (13.12.2005). Den allmänna anvisningen tillämpas även vid säkring. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

4.8 Överföring av ansvar

- (33) Enligt 10 kap. 10 §, 11 kap. 11 §, 12 kap. 6 § i PSKL och 11 kap. 4 § i TPSKL kan en pensionsanstalt och en tilläggspensionsanstalt med Finansinspektionens samtycke överföra sitt ansvar helt eller delvis till en annan pensionskassa, pensionsstiftelse eller ett annat försäkringsbolag samt överta ansvar. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

FÖRESKRIFT (styckena 34–37)

- (34) Överföring av ansvar upptas i en pensions- och tilläggspensionsanstalts bokföring det år när ansvarsöverföringen har ägt rum enligt den plan som Finansinspektionen godkänt eller vid annan av Finansinspektionen fastställd tidpunkt. (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022*)
- (35) Överföring av ansvar bokförs för den överlåtande/övertagande pensions- och tilläggspensionsanstaltens del utan resultatpåverkan vid tidpunkten för överföringen. (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022*)
- (36) Ändringen av ansvarsskulden i balansräkningen vid slutet av räkenskapsperioden motsvarar då den totala ändringen av ansvarsskulden i resultaträkningen (överlåtelse/övertagande av försäkringsbestånd utgör en del av den övriga förändringen i ersättningsansvaret/premieansvaret under räkenskapsperioden).
- (37) När det gäller ansvarsöverföring ska effekterna av överlåten och övertagen ansvarsöverföring redovisas var för sig i noterna. Därtill ska verksamhetsberättelsen innehålla en utredning om ansvarsöverföringen (om överlåtelse och övertagande av försäkringsbeståndet). (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022*)

4.8.1 Exempel på överföring av ansvar

ANVISNING (styckena 38–44)

Överlåtelse av ansvar enligt ArPL och av annat ansvar än ansvar enligt ArPL

- (38) De tillgångar som överförs vid överlåtelse av försäkringsbestånd upptas vid tidpunkten för överföringen i balansräkningen som minskning under posten placeringar och i resultaträkningen under ersättningskostnader som Förändring i ersättningsansvaret i fråga om lagstadgade pensioner (Förändring av ersättningsansvaret i fråga om övriga pensioner) och förändringen av premieansvaret under Lagstadgade pensioner (Övriga pensioner). (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022*)
- (39) Överlåtet ansvar upptas vid tidpunkten för överföringen i resultaträkningen under Överföring av ansvar och Ersättningskostnader/Förändring i ersättningsansvaret i fråga om lagstadgade pensioner (Förändring av ersättningsansvaret i fråga om övriga pensioner) samt under Förändring av premieansvaret/Lagstadgade pensioner (Övriga pensioner).
- (40) I bokslutet upptas ansvarsöverföring tillsammans med övrig förändring i ersättningsansvar och premieansvar (i detta exempel är övrig förändring i ersättningsansvar -25 och övrig förändring i premieansvar -25, ansvarsöverföring är +30). I resultaträkningens huvudkategori ersättningskostnader motsvarar posterna Förändring i ersättningsansvaret i fråga om lagstadgade pensioner (Förändring av ersättningsansvaret i fråga om övriga pensioner); Förändring av premieansvaret/ Lagstadgade pensioner (Övriga pensioner) då tillsammans skillnaden mellan utgående och ingående saldo (-20) i den försäkringstekniska ansvarsskulden i balansräkningen för räkenskapsperioden.
- (41) Ansvarsöverföring för resultaträkningskonton i bokslutet:
Ersättningskostnader:	
Förändring i ersättningsansvaret i fråga om lagstadgade pensioner
(Förändring av ersättningsansvaret i fråga om övriga pensioner)	-10
Överföring av ansvar	-30

Förändring av premieansvaret:

Lagstadgade pensioner	-10	-50
(Övriga pensioner)		

Övertagande av ansvar enligt ArPL och annat ansvar än ansvar enligt ArPL

(42) En pensions- och tilläggs-pensionsanstalt bokför övertagandet av ansvar i balansräkningen på motsvarande sätt (som en spegelbild) utan resultatpåverkan. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

(43) Bokföringsanvisning:

Ersättningskostnader:

Förändring i ersättningsansvaret i fråga om lagstadgade pensioner	-10	
(Förändring av ersättningsansvaret i fråga om övriga pensioner)		
Överföring av ansvar	+30	
Förändring av premieansvaret:		
Lagstadgade pensioner	-10	+10
(Övriga pensioner)		

Siffror som använts i exemplet:

Överlåtelse:

Försäkringsteknisk ansvarsskuld balans å-1	100
Överföring/överlåtelse av ansvar	-30
Övrig förändring i ansvarsskuld	+50
Ansvarsskuld i balansräkningen år	120

Övertagande:

Försäkringsteknisk ansvarsskuld balans å-1	100
Överföring/övertagande av ansvar	+30
Övrig förändring i ansvarsskuld	-10
Ansvarsskuld i balansräkningen år	120

(44) I exemplet har det antagits att

- det ansvar som överförs är lika stort som de tillgångar som överförs
- förändringen av ansvarsskulden under räkenskapsperioden är +50 vid överlåtelse/-10 vid övertagande
- ansvarsöverföringen inverkar lika mycket på ersättnings- och premieansvaret.

4.9 Förteckning över bokföringar och material

(45) Bestämmelser om förteckning över bokföringar och material finns i 2 kap. 7 a § i BokfL. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016).

FÖRESKRIFT (stycke 46)

(46) AB-pensionskassor och -stiftelser ska till förteckningen över bokföringar och material även inkludera avdelningsspecifika resultaträkningar, balansräkningar och noter om placeringsverksamheten. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016).

4.10 Värdering av placeringar till verkligt värde

(47) Om en pensions- eller tilläggs-pensionsanstalt väljer att ta upp finansiella instrument och/eller förvaltningsfastigheter till verkligt värde, iakttas bestämmelserna i 5 kap. 2 a och 2 b § i BokfL (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022).

4.11 Skyldighet att upprätta koncernbokslut

- (48) Skyldighet att upprätta koncernbokslut fastställs enligt 6 kap. 1 § i BokfL. (*Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016*).

4.12 Sammanställning av bokslutsuppgifter för pensionskassor och -stiftelser som tillhandahåller lagstadgat pensionsskydd

ANVISNING (stycke 49)

- (49) Bokslutsuppgifterna för en pensionsanstalt som utövar lagstadgat pensionsskydd får inte sammanställas med ett annat försäkringsbolags eller ett annat företags koncernbokslut (*Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016*).

5 Värdering av fordringar och placeringar

- (1) I 6 kap. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (PSKL) och i 4 kap. i lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor (TPSKL) föreskrivs om pensionsanstalters och tilläggspensionsanstalters bokslut och verksamhetsberättelse. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:
- 6 kap. 8 § 3 mom. och 10 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (PSKL)
- (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (3) Enligt 6 kap. 6 § 1 mom. 1 punkten i PSKL och 4 kap. 3 § 1 mom. 1 punkten i TPSKL värderas fordringar i bokföringen till sitt nominella värde, dock högst till sitt sannolika värde. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (4) Enligt 6 kap. 8 § i PSKL ska investeringarna värderas antingen till anskaffningsutgiften eller till verkligt värde. Om investeringarna värderas till verkligt värde ska vid värderingen utöver 6 kap. 8 § i PSKL även 5 kap. 2 a och 2 b § i BokfL efterföljas. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

5.1 Värdering av investeringar till anskaffningsutgiften - grundprinciper

- (5) Anskaffningsutgiften för investeringar definieras i 4 kap. 5 §. i BokfL.
- (6) Vad gäller bokföring av nedskrivningar av investeringar och återförda nedskrivningar följs 6 kap. 7 § 1 och 2 mom. i PSKL. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

FÖRESKRIFT (styckena 7–8)

- (7) Om en nedskrivning tidigare har bokförts för en placering får en återföring av en nedskrivning högst motsvara beloppet av den tidigare nedskrivningen.
- (8) Med placeringens återstående anskaffningsutgift avses skillnaden mellan den ursprungliga anskaffningsutgiften, ackumulerade avskrivningar och ackumulerade nedskrivningar.

ANVISNING (stycke 9)

- (9) Finansinspektionen rekommenderar att tillsynsobjekten följer Bokföringsnämndens allmänna anvisning (31.2.2006) om att uppta fasta utgifter i tillgångens anskaffningsutgift, såvida indirekta utgifter inräknas i anskaffningsutgiften. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

5.1.1 Placeringar

FÖRESKRIFT (styckena 10–11)

- (10) Indexbundna lån och andra motsvarande sammansatta instrument med ett eller flera derivat uppdelas i bokföringen i ett värdavtal och ett derivatkontrakt och båda värderas separat enligt principen om det

lägsta värdet. Alternativ kan det sammansatta instrumentet bokföras och värderas som en helhet. Detsamma gäller även i det fallet att lånekapitalet är säkrat.

- (11) Till den ursprungliga anskaffningsutgiften för optionslån räknas, om optionslånet inte upptagits separat från optionsbeviset, marknadspriset för den första offentligt noterade låneandelen efter tecknandet eller efter övrig anskaffning eller, om sådant inte finns att tillgå, nuvärdet av kapital- och ränteflödet för låneandelen diskonterat med marknadsräntan.

5.1.2 Anskaffningsutgift för byggnader, avskrivningar, nedskrivningar och återföring av nedskrivning

- (12) Anskaffningsutgiften för byggnader ska enligt 6 kap. 7 § i PSKL under sin verkningstid kostnadsföras som avskrivningar eller enligt 5 kap. 5 § 1 mom. i BokfL som avskrivningar enligt plan under sin verkningstid. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

FÖRESKRIFT (styckena 13–17)

- (13) Enligt 6 kap. 7 § i PSKL ska anskaffningsutgiften för byggnader och övriga utgifter med lång verkningstid samt för inventarier under sin verkningstid kostnadsföras som avskrivningar utan en på förhand uppgjord avskrivningsplan. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (14) Vid tillämpande av planenliga avskrivningar ska även byggnadernas konstruktionsdetaljer, inventarier och utgifter med lång verkningstid avskrivas under sin verkningstid enligt plan. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016).
- (15) På byggnader görs förutom avskrivningar/avskrivningar enligt plan också nedskrivningar till den del avskrivningarna/avskrivningarna enligt plan för byggnaden inte har räckt till för att sänka byggnadens återstående anskaffningsutgift till det verkliga värdet. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)
- (16) Om en byggnads verkliga värde senare överstiger den ännu oavskrivna anskaffningsutgiften, görs en återföring av nedskrivningen. Återföring av en nedskrivning får inte överskrida tidigare bokförd nedskrivning. Avskrivningar på byggnad återförs inte.
- (17) Om en byggnads ekonomiska livslängd ändras, är det fråga om en ändring av avskrivningsplanen. Efter att avskrivningsplanen ändrats görs avskrivningar för den räkenskapsperiod under vilken ändringen gjorts och de följande räkenskapsperioderna enligt den nya avskrivningsplanen. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

ANVISNING (stycke 18)

- (18) Finansinspektionen rekommenderar att tillsynsobjektet vid beräkningen av avskrivningar enligt plan följer bokföringsnämndens allmänna anvisning om avskrivningar enligt plan (16.10.2007). (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

5.1.3 Nedskrivning av masskuldebrevslån och andra motsvarande penning- och kapitalmarknadsinstrument

FÖRESKRIFT (stycke 19)

- (19) Vid nedskrivning av värdet på ett masskuldebrevslån med andra nedskrivningar än de som beror på växlingar i den allmänna räntenivån (6 kap. 7 § 2 mom. i PSKL), ska bland annat följande faktorer beaktas vid bedömningen av nedskrivningen:

- betydande finansiella svårigheter hos emittenten
- uteblivna eller försenade betalningar av räntor
- konkurs eller annan ekonomisk omstrukturering

(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

5.1.4 Uppskrivning

- (20) Bestämmelser om uppskrivning av investeringar finns i 6 kap. 7 § 3 mom. i PSKL. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

- (21) Vid uppskrivningar ska försiktighetsprincipen iakttagas.

FÖRESKRIFT (styckena 22–27)

- (22) En inkomstförd och fonderad uppskrivning av en byggnad (uppskrivningsfond) avskrivs under sin verkningstid/enligt plan. Se även avsnitt 11.2.10, stycke 56. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)
- (23) Om anskaffningsutgiften för tillgångarna har nedskrivits, ska nedskrivningen återföras innan en uppskrivning görs. Avskrivningar/Avskrivningar enligt plan på byggnader återförs inte, endast den andel som överskrider den ursprungliga anskaffningsutgiften efter avskrivningar bokförs som uppskrivning (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)
- (24) Återföring av en inkomstförd uppskrivning ska redovisas som en korrigering av uppskrivning i resultaträkningen och den fonderade uppskrivningen ska återföras i balansräkningen till den del placeringens verkliga värde har sjunkit under det uppskrivna värdet eller tillgången har förstörts. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)
- (25) I fråga om byggnader ska en obefogad intäktsförd uppskrivning korrigeras som en nedskrivning.
- (26) Försäljningsvinst eller -förlust är skillnaden mellan försäljningspriset och den återstående anskaffningsutgiften och intäktsförda uppskrivningar. En fonderad uppskrivning återförs i samband med försäljning (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)
- (27) Återföring eller korrigering av uppskrivning görs inte utgående från förändringar i användningen av tillgången.

5.2 Ändring av användningsändamål för och uppskrivning av tillgångar

- (28) En tillgång överförs enligt 6 kap. 8 § 2 mom. i PSKL som investeringstillgångar eller anläggningstillgångar till bokföringsvärdet. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

FÖRESKRIFT (styckena 29–31)

- (29) Om tillgångarnas användningsändamål ändras från placeringstillgångar till anläggningstillgångar eller tvärtom, korrigeras eller återförs inte en intäktsförd uppskrivning. Uppskrivningen uppföljs emellertid i bokföringen i enlighet med tillgångarnas faktiska användningsändamål.
- (30) Till följd av ändrat användningsändamål kan också en intäktsförd uppskrivning hänföras till tillgångar som betraktas som anläggningstillgångar.
- (31) Som en följd av ändrat användningsändamål kan också en uppskrivning som tagits upp i uppskrivningsfonden hänföras till tillgångar som betraktas som placeringstillgångar (*Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016*)

6 Säkringsredovisning med värdering till anskaffningsutgiften

- (1) I 6 kap. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (PSKL) och i 4 kap. i lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor (TPSKL) föreskrivs om pensionsanstalters och tilläggspensionsanstalters bokslut och verksamhetsberättelse. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:
- 6 kap. 8 § 4 mom. och 10 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor
- (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

6.1 Allmänna principer

- (3) Om en pensionsanstalt eller en tilläggspensionsanstalt säkrar en post som ingår i placeringarna, ska denna föreskrift iakttas vid säkringen och den bokföringsmässiga behandlingen av den. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (4) Med säkring avses en situation, där pensionsanstalten eller tilläggspensionsanstalten separat säkrar en bestämd placering eller del av den, en grupp av likadana placeringar eller kassaflöde mot framtida värdeförändringar i enlighet med pensionsanstaltens eller tilläggspensionsanstaltens riskhantering. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (5) Med operativ säkring avses ekonomisk säkring. Operativt skyddande derivatkontrakt behandlas på samma sätt som icke skyddande derivatkontrakt i bokföringen.
- (6) Med redovisningsmässig säkring avses att ett eller flera säkringsinstrument i bokföringen uttryckligen definieras på så sätt att en förändring i dess eller deras värde i sin helhet eller delvis upphäver förändringar i det skyddade objektets värde eller i kassaflödet.

6.2 Redovisningsmässig säkring

FÖRESKRIFT (styckena 7–19)

- (7) Den redovisningsmässiga säkringen ska uppfylla kriterierna för säkring i enlighet med dessa föreskrifter när det gäller säkringens effektivitet, risk som säkras, säkringsinstrument, säkrad post och säkringsförhållande.
- Säkringens effektivitet
- (8) Med säkringens effektivitet avses att förändringar i en säkrad posts värde eller kassaflöden som är hänförliga till en säkrad risk uppvägs av förändringar i säkringsinstrumentets värde på ett effektivt sätt.
- Risk som säkras
- (9) Säkringen ska ansluta sig till en bestämd, specificerad och uttryckligen påvisad risk eller risker. Den risk, mot vilken säkringen görs, kan utgöras av ränterisk, valutarisk, kreditrisk, nyttighetsrisk eller prisrisk på aktie, vilket medför förändringar antingen i värdet eller penningflödet i säkringsförhållandet. Den specificerade risken måste påverka resultatet och det ska gå att skydda sig mot den.

- (10) Om säkringsinstrumentet är avsett för att säkra mot flera olika risker, förutsätts att
- de risker som säkras kan specificeras
 - säkringen är effektiv och
 - säkringsinstrumentet och de riskpositioner som säkras kan hänföras till varandra.

Säkringsinstrument

- (11) I regel kan ett säkringsinstrument enbart utgöras av derivat med en motpart utanför det rapporterande företaget.
- (12) Säkringsinstrumentet ska identifieras som ett säkringsinstrument från den tidpunkt då kontraktet ingås och för säkringsinstrumentets hela giltighetstid.
- (13) Optioners tidsvärde och valutaterminernas ränteelement kan lämnas utanför säkringsförhållandet. Värdeförändringar i delfaktorer i derivat som lämnats utanför säkringsförhållandet ska redovisas i resultaträkningen.
- (14) En utfärdad option kan utgöra säkringsinstrument endast i det fall att den har hänförts till att upphäva effekten av en köpt option.

Säkrad post

- (15) Säkrad post kan vara en placering som är upptagen i balansräkningen och som exponerar pensionsanstalten eller tilläggs-pensionsanstalten för en risk för förändringar i placeringens värde eller i framtida kassaflöden och som identifierats som säkringsinstrument. Säkrad post kan också vara en del av den placering som säkras. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (16) Säkrad post kan likaså vara en grupp av likadana placeringar, förutsatt att kriterierna för säkring uppfylls. Vid säkring av likadana placeringar som en grupp, ska de enskilda placeringarna ha en likartad risk, mot vilken man skyddar sig. Dessutom väntas värdet på varje enskild placering som ingår i gruppen, och som beror på den risk som säkras, fluktuera åt samma håll i förhållande till förändringen i hela gruppens värde till följd av risken.

Säkringsförhållande

- (17) Säkringsförhållandet uppfyller villkoren för redovisningsmässig säkring och förutsättningarna för säkring endast i det fallet att säkringen uppfyller följande villkor:
- Säkringsförhållandet har dokumenterats skriftligen till den stund då säkringen inletts.
 - Dokumenteringen ska innehålla:
 - specificerade uppgifter om säkringsinstrumentet och den säkrade posten
 - en beskrivning av den risk (de risker) som säkras och riskens (riskernas) karaktär
 - en uppskattning av effektiviteten hos det aktuella säkringsförhållande (en utredning av hur pensionskassan och pensionsstiftelsen värderar säkringsinstrumentets förmåga att upphäva de förändringar i värdet på den säkrade posten som beror på den risk som man skyddar sig mot)
 - en beskrivning av på vilket sätt och när effektiviteten av den aktuella säkringen mäts

- en beskrivning av målet för pensionsanstaltens eller tilläggpensionsanstaltens riskhantering och strategin för den aktuella säkringsåtgärd, vilka ansluter sig till denna säkring. (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022*)
 - Säkringen förväntas upphäva förändringarna i värdet eller kassaflödena till följd av den risk som säkras mycket effektivt i enlighet med den riskhanteringsstrategi som ursprungligen dokumenterats och som gäller det aktuella säkringsförhållandet.
 - Säkringens effektivitet kan mätas tillförlitligt, det vill säga både den säkrade postens värde eller kassaflöden och säkringsinstrumentets verkliga värde kan mätas tillförlitligt.
 - Säkringen har värderats kontinuerligt, periodvis och kumulativt och den har de facto konstaterats vara effektiv, det vill säga att säkringens effektivitet ska vara 80–125 procent under hela säkringstiden.
- (18) Det måste finnas skriftligt dokumenterade principer för pensionskassans/pensionsstiftelsens derivatverksamhet som pensionskassans/pensionsstiftelsens styrelse godkänt. Dokumentationen ska omfatta en beskrivning av metoderna för värdering av den redovisningsmässiga säkringens effektivitet.
- (19) Användningssyftet för ett derivatkontrakt (redovisningsmässigt skyddande), ska definieras och dokumenteras i kontraktet. I annat fall ska kontraktet behandlas som icke-skyddande i bokföringen.

7 Derivatkontrakt

7.1 Allmänt

- (1) Ett derivatkontrakt är ett kontrakt med samtliga tre nedanstående kännetecken:
- dess värde ändras till följd av ändringar i en angiven räntesats, priset på ett finansiellt instrument, ett råvarupris, en valutakurs, ett pris- eller ränteindex, ett kreditbetyg eller ett kreditindex eller annan variabel
 - det krävs ingen initial nettoinvestering eller en initial nettoinvestering som är mindre än vad som skulle krävas för andra typer av avtal som kan förväntas reagera på ett liknande sätt vid förändringar i marknadsfaktorer
 - det realiserar vid en framtida tidpunkt.

Definitioner av derivatkontrakt

- (2) Med ett optionskontrakt avses ett kontrakt, där köparen har rätt men inte skyldighet att fullfölja kontraktet på dess förfallodag (en europeisk option) eller före förfallodagen (amerikansk option). Fullföljandet kan bestå i leverans av en underliggande tillgång (finansiellt instrument) eller avräkning av ett nettovärde på det sätt som överenskommits i kontraktet. Om det på grund av instrumentets natur eller kontraktet inte betalas premier, finns det inget att redovisa i förskottspremier (*Utfärdats 29.9.2026, gäller från 31.12.2026*)
- (3) Kontrakt av optionstyp är köp- och säljoptioner, warranter, räntetak och räntegolv samt kombinationer av dessa (räntekragar) som gäller olika typer av underliggande tillgångar (såsom valutor, aktier, räntor, nyttigheter och index), optioner i anslutning till ränteswappar (swaptioner) samt kreditoptioner och kreditswappar.
- (4) Med kontrakt av terminstyp avses leverans av underliggande tillgång till ett på förhand överenskommet pris eller en avräkning av nettovärdet på en bestämd förfallodag. Ett terminskontrakt binder båda parter (köparen och säljaren).
- (5) Terminskontrakt är termins- och futuravtal för olika underliggande tillgångar (såsom valutor, aktier, ränteinstrument, nyttigheter och index).
- (6) Med en ränteswap och/eller valutaswap avses byte av ett fast och/eller ett rörligt ränteflöde till ett annat ränteflöde i samma eller annan valuta. Avtalen kan vara förknippade med byte av kapital eller grunda sig på nominella kapital som inte byts mellan avtalsparterna.
- (7) Med stängning av ett kontrakt avses uppgörandet av ett motsatt identiskt kontrakt för att slutgiltigt säkra en intäkt eller utgift från kontraktet före kontraktets förfallodag.
- (8) Med position avses en grupp bestående av en eller flera balansposter eller derivatkontrakt eller av en kombination av dessa (balansställning).
- (9) Med OTC-derivat eller OTC-derivatkontrakt avses derivatkontrakt som inte verkställs på en reglerad marknad enligt artikel 4.1.14 i direktiv 2004/39/EG eller på reglerad marknad eller på en likvärdig marknad i tredje land enligt artikel 19.6 i direktiv 2004/39/EG.

7.2 Behandling i bokföring och bokslut

7.2.1 Optionskontrakt

ANVISNING (styckena 10–20)

Att ingå ett kontrakt

- (10) När ett optionskontrakt ingås, bör en premie som betalas för en köpt köp- eller säljoption redovisas som en tillgång likt ett erlagt förskott. På motsvarande sätt bör en premie som erhålls för en utfärdad köp- eller säljoption redovisas som en skuld likt ett erhållet förskott. I den premiepost som upptas i balansräkningen bör vid behov arvoden och dylika kostnader som anknyter till avtalet direkt beaktas.

Att stänga ett kontrakt

- (11) Skillnaden mellan den premie som betalats för det ursprungliga kontraktet och justerats med värdeförändringar som bokförts under tidigare räkenskapsperioder och den premie som erhållits av den option som använts för att stänga positionen som intäkt eller kostnad för den räkenskapsperiod under vilken avtalet stängs bör redovisas i samband med att ett optionskontrakt stängs. Som intäkt eller kostnad bör på motsvarande sätt upptas skillnaden mellan den premie som erhållits från det ursprungliga kontraktet och justerats med tidigare bokförda värdeförändringar och den premie som betalats för det motsatta kontraktet.

Kontrakt som inte utnyttjas

- (12) Om ett optionskontrakt inte utnyttjas, bör köparen av kontraktet bokföra den premie som han betalat som kostnad och säljaren av kontraktet den premie som han erhållit som intäkt för den räkenskapsperiod under vilken avtalet går ut. Eventuella värdeförändringar som bokförts under tidigare räkenskapsperioder rättar till intäkten och kostnaden.

Inlösning av kontrakt

- (13) Vid inlösning av ett optionskontrakt realiseras en vinst eller en förlust av kontraktet, och i enlighet med denna bör den premie som betalats eller erhållits upptas antingen som intäkt eller kostnad eller justering av dessa för den räkenskapsperiod under vilken kontraktet utnyttjas.
- (14) Om ett optionskontrakt utnyttjas genom köp eller försäljning av underliggande tillgångar enligt avtalet, bör den betalda eller erhållna premien upptas som ökning eller minskning av anskaffningsutgiften eller överlåtelsepriset för de underliggande tillgångarna.

Kontrakt som utgör säkringsinstrument - behandling i bokslut

- (15) I fråga om optionskontrakt som utgör säkringsinstrument bör skillnaden mellan stängningspriset i slutet av bokslutsdagen (marknadsvärdet) och ett lägre bokföringsvärde för premien upptas som intäkt i bokslutet, dock högst till ett belopp som motsvarar det belopp som bokförts som redovisningsperiodens kostnad för den balanspost som ska säkras eller de poster som hänförs till positionen.
- (16) Om värderingsintäkt av en balanspost som ska säkras (återförd nedskrivning) upptas i resultaträkningen, bör skillnaden mellan den betalda premiens bokföringsvärde och ett lägre stängningspris på optionskontraktet på bokslutsdagen bokföras som kostnad, dock högst till det

belopp som motsvarar redovisningsperiodens intäkt av den balanspost som ska säkras eller de poster som ingår i positionen. Som utgift bör även bokföras den del av premiens värdeminskning som överskrider värdeökningen för den säkrade balansposten eller de poster som räknas till positionen. Den bokförda nedskrivningen bör återföras om den i följande bokslut visar sig vara obefogad.

- (17) I fråga om en erhållen premie som hänförs till en skyddande optionsposition (skuldpost) bör skillnaden mellan premiens bokföringsvärde och ett lägre stängningspris på optionskontraktet på bokslutsdagen bokföras på motsvarande sätt som intäkt, och skillnaden mellan stängningspriset på bokslutsdagen och ett lägre bokföringsvärde på motsvarande sätt som kostnad.
- (18) För optionskontrakt som utgör säkringsinstrument bör ingen värderingsintäkt eller värderingskostnad bokföras om ingen värdeförändring bokförs i resultaträkningen för den balanspost som säkras eller de poster som ingår i positionen, eller om man säkrar en post utanför balansräkningen. Om en negativ värdeförändring i kontraktet överstiger en positiv värdeförändring av de poster som säkras, bör skillnaden upptas i resultaträkningen. Den bokförda nedskrivningen bör återföras om den i följande bokslut visar sig vara obefogad.

Kontrakt som inte utgör säkringsinstrument- behandling i bokslut

- (19) Den som utfärdar en option bör bokföra en orealiserad förlust (skillnaden mellan stängningspriset på bokslutsdagen och ett lägre bokföringsvärde) till sitt fulla belopp. En orealiserad vinst bör däremot inte upptas förrän kontraktet förfaller, stängs eller går till lösen.
- (20) Köparen av en option bör bokföra en orealiserad förlust upp till premiens belopp. Eftersom köparen i en förlustsituation inte använder optionen utan låter den förfalla, utgör den betalda premien den maximiförlust som kan uppstå av kontraktet. Realiserade vinster bör inte bokföras.

7.2.2 Terminskontrakt

ANVISNING (styckena 21–32)

Att ingå ett kontrakt

- (21) När ett terminskontrakt ingås, orsakar det ingen införing i bokföringen eftersom det inte betalas några avgifter vid tidpunkten för ingående av kontraktet. Kontrakten och ändringar i dem bör dock omedelbart registreras i förbindelser utanför balansräkningen från och med den tidpunkt då kontraktet ingåtts.

Att stänga ett kontrakt

- (22) I fråga om terminskontrakt bör skillnaden mellan stängningspriset och priset enligt kontraktet justerad med värdeförändringar som bokförts under tidigare räkenskapsperioder upptas som intäkt eller kostnad för den räkenskapsperiod under vilken kontraktet stängs.

Inlösning av kontrakt

- (23) Om ett kontrakt går till lösen så att de underliggande tillgångarna levereras i enlighet med kontraktet, utgör lösenpriset på terminen säljpriset på de tillgångar som överlåtits. Skillnaden mellan lösenpriset och den oavskrivna anskaffningsutgiften på de levererade underliggande tillgångarna bör upptas i intäkter eller kostnader för den räkenskapsperiod under vilken överlåtelsen sker.

- (24) Om ett terminskontrakt utnyttjas genom mottagande av de underliggande tillgångarna, bör anskaffningsutgiften (terminspriset) på de underliggande tillgångarna upptas i balansräkningen. Vid tidpunkten för utnyttjandet av kontraktet bör ingen post som påverkar resultatet bokföras. De underliggande tillgångarna bör värderas i följande bokslut enligt de föreskrifter som gäller för det aktuella tillgångsslaget.
- (25) Om avräkningen i fråga om ett kontrakt av terminskaraktär görs till nettobelopp genom att endast skillnaden mellan lösenpriset och marknadspriset betalas, bör beloppet upptas som intäkt eller kostnad för den räkenskapsperiod under vilken kontraktet löper ut och en förpliktelse till avräkning till nettobelopp uppstår.
- (26) När sådana ränteintäkter i en balanspost eller position som erhålls efter derivatkontraktets förfallodag har säkrats genom en penningmarknadstermin eller något annat motsvarande kontrakt, bör det belopp som erhålls av eller betalas för derivatkontraktet på förfallodagen periodiseras enligt väsentlighetsprincipen som intäkt eller kostnad för den period som säkringen hänförde sig till.
- (27) Om ett terminskontrakt ingås för att säkra det aktuella kontraktets underliggande tillgångar som ska realiseras då terminskontraktet förfaller, kan tillgångarnas överlåtelsepris justeras med avräkningens nettobelopp. Om ett terminskontrakt däremot ingås för att säkra framtida placeringar i terminskontraktets underliggande tillgång, kan anskaffningspriset på tillgången justeras med avräkningens nettobelopp. Justeringen av anskaffningsutgiften periodiseras som ränta på det förvärvade masskuldebrevslånet eller på penningmarknadsplaceringen över den tid under vilken instrumentet i fråga innehåses.

Kontrakt som utgör säkringsinstrument – behandling i bokslutet

- (28) Som värdeförändring för ett skyddande terminskontrakt i intäkter i resultaträkningen bör försäkringsföretaget, av skillnaden mellan priset enligt kontraktet och ett sannolikt lägre stängningspris på kontraktet vid tidpunkten för bokslutet enligt en försiktig uppskattning, redovisa ett belopp som motsvarar det belopp som har bokförts som räkenskapsperiodens kostnad för den balanspost som säkrats eller de poster som ingår i positionen, justerat med värdeförändringar för kontraktet som bokförts under tidigare redovisningsperioder.
- (29) Som värdeförändring för ett skyddande terminskontrakt i kostnader bör försäkringsföretaget, av skillnaden mellan det sannolika stängningspriset vid tidpunkten för bokslutet och ett lägre pris enligt kontraktet, redovisa ett belopp som motsvarar den positiva värdeförändring (återförd nedskrivning) som bokförts för den balanspost som säkras eller de poster som räknas till positionen, justerat med tidigare bokförda värdeförändringar för kontraktet. Av värdesänkningen på ett terminskontrakt bör företaget också kostnadsföra den del som överstiger värdeförhöjningen på den balanspost som säkras eller de poster som räknas till positionen. Den bokförda nedskrivningen bör återföras om den i följande bokslut visar sig vara obefogad.
- (30) Om ingen värdeförändring bokförs i resultaträkningen för den balanspost som säkras eller de poster som ingår i positionen eller om en post utanför balansräkningen säkras, bör ingen värderingsintäkt eller -kostnad bokföras för det skyddande kontraktet i resultaträkningen. Om en negativ värdeförändring i kontraktet däremot överstiger en positiv värdeförändring i de poster som säkras, bör den överstigande delen redovisas i kostnader. Den bokförda nedskrivningen bör återföras om den i följande bokslut visar sig vara obefogad.

- (31) Ränteelementet i en valutatermin, det vill säga skillnaden mellan avistakursen på kontraktsdagen och terminskursen för kontraktet, bör periodiseras som ränteintäkt eller räntekostnad eller minskning av dem under terminskontraktets löptid. Poängdifferensen mellan terminskursen och avistakursen kan bokföras direkt i resultaträkningen, såvida den inte i väsentlig grad inverkar på den bild som bokslutet ger av räkenskapsperiodens resultat. En kortfristig fordran eller skuld i valuta, som skyddats med en valutatermin kan dock värderas direkt till terminskursen, om räntedifferensen är av ringa betydelse.

Kontrakt som inte utgör säkringsinstrument – behandling i bokslutet

- (32) För terminskontrakt som inte utgör säkringsinstrument bör en negativ skillnad mellan det sannolika stängningspriset vid bokslutstidpunkten och priset enligt kontraktet, justerad med värdeförändringar som bokförts under tidigare redovisningsperioder, upptas som kostnad i det bokslut som upprättas innan kontraktet stängs eller löper ut. Orealiserade intäkter bör inte bokföras. Poängdifferensen mellan terminskursen och avistakursen för icke skyddande valutaderivat bör periodiseras och bokföras i ränteintäkter eller räntekostnader. Poängdifferensen mellan terminskursen och avistakursen kan bokföras direkt i resultaträkningen, såvida den inte i väsentlig grad inverkar på den bild som bokslutet ger av räkenskapsperiodens resultat.

7.2.3 Ränte- och valutaswappar

ANVISNING (styckena 33–38)

Att ingå ett kontrakt

- (33) Då försäkringsföretaget ingår en ränteswap eller valutaswap görs ingen bokföring, eftersom inga betalningar erläggs vid den tidpunkten. Alla kontrakt bör dock registreras som förbindelser utanför balansräkningen från och med den tidpunkt då de ingåtts.

Att stänga kontraktet

- (34) Den vinst eller förlust som uppstår i samband med att en ränteswap eller valutaswap stängs bör periodiseras på fordringens eller skuldens återstående löptid, om derivatkontraktet har använts för att säkra en fordrings- eller skuldpost i balansräkningen. Om fordringsposten eller skuldposten inte längre ingår i balansräkningen, bör vinsten eller förlusten av derivatkontraktet omedelbart bokföras som intäkt eller kostnad.

Kontrakt som utgör säkringsinstrument – behandling i bokslutet

- (35) För ränteswappar och valutaswappar bör räntor som på grund av kontraktet hänförs till räkenskapsperioden upptas som redovisningsperiodens intäkt eller kostnad.
- (36) I intäkter i resultaträkningen bör också upptas en positiv skillnad mellan nuvärdena för kassaflöden som orsakats av skyddande ränteswappar och valutaswappar och som diskonterats till bokslutstidpunkten, dock högst till ett belopp som motsvarar den värderingskostnad som bokförts för den balanspost som säkras eller de poster som räknas till positionen. Som kostnad för en negativ skillnad mellan kassaflöden som orsakats av kontraktet och som diskonterats till bokslutstidpunkten bör upptas ett belopp som motsvarar den positiva värdeförändring som bokförts för den balanspost som säkras eller de poster som räknas till positionen. Den del av en negativ skillnad mellan nuvärdena av diskonterade kassaflöden som överstiger värdeökningen av den balanspost som säkras eller de

poster som räknas till positionen bör dock alltid bokföras som kostnad. Den bokförda nedskrivningen bör återföras om den i följande bokslut visar sig vara obefogad.

- (37) Om någon värdeändring inte bokförs i bokslutet för en balanspost eller poster som räknas till positionen, bör den intäkt eller kostnad som uppstår av skillnaden mellan nuvärdena av de kassaflöden som orsakas av ränteswappar eller valutaswappar och som diskonterats till bokslutstidpunkten inte heller bokföras. Om en negativ differens mellan kassaflödenas nuvärden däremot överstiger en positiv värdeförändring i det placeringsobjekt som säkras, bör den överstigande delen bokföras. Den bokförda nedskrivningen bör återföras om den i följande bokslut visar sig vara obefogad.

Kontrakt som inte utgör säkringsinstrument – behandling i bokslutet

- (38) Den negativa skillnaden mellan kassaflöden som hänför sig till icke skyddande ränteswappar och valutaswappar och som diskonterats till bokslutstidpunkten bör alltid bokföras som kostnad till sitt fulla belopp. En orealiserad positiv differens bör inte upptas i intäkter i resultaträkningen.

8 Avtal om värdepapperslån och repor

8.1 Värdepapperslån

8.1.1 Långgivare

ANVISNING (styckena 1–4)

- (1) De utlånade värdepapperen kvarstår i långgivarens balansräkning under utlåningstiden.
- (2) När bokslutet upprättas bör de utlånade värdepapperen värderas i enlighet med de värderingsföreskrifter som gäller det aktuella tillgångsslaget. Erhållen premie och annan kompensation för värdepapperslån (kontantdividend och vederlag som motsvarar teckningsrätter) bör upptas i intäkter i resultaträkningen enligt prestationsprincipen.
- (3) Om låntagaren inte kan återlämna de lånade värdepapperen, varvid långgivaren genom realisering av säkerheten erhåller annat vederlag, realiseras en försäljningsvinst eller försäljningsförlust för långgivaren som motsvarar skillnaden mellan det erhållna vederlaget och den återstående anskaffningsutgiften före avskrivning.
- (4) Långgivaren bör föra ett register över de utlånade värdepapperen, av vilket de utlånade objekten, låntagaren samt låneavtalens begynnelse- och slutdag framgår.

8.1.2 Låntagaren

ANVISNING (styckena 5–9)

- (5) Låntagaren bör inte uppta de lånade värdepapperen i sin bokföring. Om låntagaren säljer värdepapperen vidare, bör försäljningspriset upptas som kortfristig skuld till långgivaren i balansräkningen.
- (6) I låntagarens bokslut bör kortfristiga skulder upptas i balansräkningen till ett belopp som motsvarar försäljningspriset på de lånade värdepapperen eller till ett högre marknadsvärde vid bokslutstidpunkten. Låntagaren bör uppta betalda premier och andra vederlag (kontantdividend och vederlag som motsvarar teckningsrätter) i kostnader i bokslutet enligt prestationsprincipen.
- (7) När låntagaren köper värdepapper på marknaden i avsikt att återlämna dem till långgivaren realiseras en försäljningsvinst eller försäljningsförlust som motsvarar skillnaden mellan värdepapprens försäljningspris och inköpspriset för de nya värdepapperen.
- (8) Om det blir uppenbart att de lånade värdepapperen inte kan återlämnas, bör de kostnader och förluster som detta medfört upptas som kostnad i form av avsättningar.
- (9) Låntagaren bör föra ett register över de lånade värdepapperen, varav de lånade objekten, långgivaren, låneavtalets begynnelse- och slutdag samt datum för vidareöverlåtelse och försäljningspriset framgår.

8.2 Återköpsavtal (repor)

ANVISNING (styckena 10–12)

- (10) Värdepapper som överlåtits genom återköpsavtal (repor) bör kvarstå i säljarens balansräkning. På motsvarande sätt bör värdepapper som köpts genom återköpsavtal inte redovisas i köparens balansräkning.
- (11) Erhållna vederlag för värdepapper som överlåtits genom återköpsavtal bör redovisas som skulder och betalda vederlag som fordringar.
- (12) Värdepapper som överlåtits genom återköpsavtal bör värderas i bokslutet i enlighet med de värderingsföreskrifter som gäller det aktuella tillgångsslaget. Den ersättning som utbetalats eller erhållits på grundval av avtalet bör upptas som ränta i bokföringen. Räntan bör periodiseras på avtalets giltighetstid.

9 Beräkning av verkliga värden för placeringar

- (1) I 6 kap. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (PSKL) och i 4 kap. i lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor föreskrivs om pensionsanstalters och tilläggspensionsanstalters bokslut och verksamhetsberättelse. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:
- 6 kap. 8 § 3 mom. och 10 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor
- (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

9.1 Allmänt

FÖRESKRIFT (styckena 3–7)

- (3) De verkliga värdena för placeringarna beräknas separat för varje placering (varje placering värderas för sig).
- (4) De verkliga värdena på placeringar i utländsk valuta omräknas till eurobelopp enligt kursen på bokslutsdagen. Är placeringar bundna vid en bestämd kurs genom avtal eller på något annat sätt, får de verkliga värdena omräknas till eurobelopp enligt denna kurs. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (5) Om placeringen har säkrats genom derivatkontrakt, beaktas detta vid bestämningen av det verkliga värdet.
- (6) Aspekter som ansluter sig till motpartrisen, avtalens likviditet, osäkerhetsfaktorerna i värdebestämningsmetoderna och andra motsvarande faktorer ska beaktas vid värderingen med iakttagande av försiktighetsprincipen.
- (7) Pensions- och tilläggspensionsanstalten ska regelbundet kontrollera värderingsmetodens funktionsduglighet och testa dess tillförlitlighet när det gäller att fastställa verkligt värde. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

ANVISNING (stycke 8)

- (8) Bokslutsdagens kurs fastställs i Bokföringsnämndens allmänna anvisning (31.12.2005) om omräkning av fordringar, övriga skulder och andra åtaganden i utländsk valuta till eurobelopp. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

9.1.1 Beräkning av verkliga värden för fastighetsplaceringar

- (9) Med ett fastighetsobjekt avses en fastighet, en byggnad, konstruktion eller annan inrättning på annans mark, överlåtbar hyresrätt som hänför sig till mark, lantegendom, obrutet område, vattenområde, nyttjanderätt till vattenkraft och aktier i ett bestämt bostads- eller fastighetsaktiebolag. Jordområde, byggnader och deras lösöre anses höra till fastigheten.

FÖRESKRIFT (styckena 10–18)

- (10) Bestämningen av verkligt värde ska grunda sig på en tillförlitlig värdering av de enskilda fastigheterna som görs varje år. Den som gör värderingen ska ha tillräcklig sakkunskap. *(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)*
- (11) Med verkligt värde avses marknadsvärdet på värderingsdagen.
- (12) Med marknadsvärde avses det pris som fastighetsobjektet på värderingsdagen skulle betinga vid en försäljning under normala förhållanden på den fria marknaden genom ett avtal mellan en oberoende säljare och köpare.
- (13) Om en fastighets marknadsvärde inte kan härledas ur fastighetsmarknaden, fastställs det verkliga värdet enligt följande:
- till det värde som härleds från förvaltningsfastighetens beståndsdelar eller marknadsvärdet på motsvarande förvaltningsfastigheter, om deras marknadsvärde kan bestämmas på ett tillförlitligt sätt, eller
 - till ett värde som beräknats med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller och värderingsmetoder som grundar sig på avkastningsvärdet, om värdet kan bestämmas på ett tillförlitligt sätt, eller
 - om det verkliga värdet på en förvaltningsfastighet inte kan bestämmas på ett tillförlitligt sätt, värderas förvaltningsfastigheten i enlighet med 6 kap. 7 § 1 mom. i PSKL.
- (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*
- (14) Vid bestämmandet av marknadsvärdet/det verkliga värdet ska följande beaktas:
- fastighetens användningsändamål, ålder, skick och särskilda kännetecken
 - byggrätt, läge, trafikförbindelser, lämplighet för byggande och hur långt de kommunaltekniska arbetena framskridit
 - hyresnivå, hyreskontraktens innehåll och utsikterna för hyresutvecklingen i området
 - det allmänna marknadsläget och avkastningskraven.
- (15) Vid bestämmandet av marknadsvärdet/det verkliga värdet för fastighetsobjekt som står tomma eller som utnyttjas av företaget ska särskild försiktighet iakttas. I dessa fall rekommenderas samtidig användning av flera värderingstekniker.
- (16) Om bostads- eller fastighetssammanslutningen har skulder, ska aktiernas andel av sammanslutningens skulder enligt bokslutet för respektive år avdras från det på ovanstående sätt bestämda marknadsvärdet/verkliga värdet av aktierna. Då det är fråga om så kallade ströaktier, följs väsentlighetsprincipen vid avdrag av skuldandelen.
- (17) Om värdet av ett fastighetsobjekt har sjunkit, ska objektets verkliga värde justeras. Det lägre värde som därigenom erhålls får höjas i senare bokslut, om värdet grundar sig på en ny värdering.
- (18) Om det för ett fastighetsobjekt finns ett bindande köpanbud som erhållits av en utomstående aktör eller om ett inlösningspris har fastställs på basis av ett avtal, kan det användas som verkligt värde för objektet.

- (19) Som verkligt värde på fastighetsplaceringar som belånats med statliga bostadslån betraktas överlåtelseersättningen enligt 10 § i aravabegränsningslagen.

9.1.2 Beräkning av verkliga värden för andra placeringar än fastighetsplaceringar

FÖRESKRIFT (styckena 20–31)

- (20) Med verkligt värde avses marknadsvärdet.
- (21) Om ett placeringsobjekt noteras på en fondbörs, innebär marknadsvärdet den sista köpkurs under kontinuerlig handel som är tillgänglig på bokslutsdagen eller, om en sådan saknas, den sista avslutskursen eller, om bokslutsdagen inte är avslutsdag på börsen eller om en kurs saknas, den sista motsvarande kurs som föregår denna dag.
- (22) I de fall då det finns en marknad för andra placeringar än de ovan nämnda, innebär marknadsvärdet den sista köpkursen som är tillgänglig på bokslutsdagen eller, om den saknas, den sista avslutskursen eller, om bokslutsdagen inte är avslutsdag eller om en kurs saknas, den sista motsvarande kurs som föregår denna dag.
- (23) Om ett sådant marknadsvärde som anges ovan inte kan anses vara en tillförlitlig grund för det verkliga marknadsvärdet, kan det vägda medelvärdet av avslutskurserna under de tre senaste avslutsdagarna eller ett annat sannolikt överlåtelsevärde användas. Motiveringen till detta ska förklaras i principerna för upprättande av bokslutet.
- (24) Som verkligt värde för andra placeringar betraktas det sannolika överlåtelsepriset, som fastställs enligt följande:
- till det värde som härleds från förvaltningsfastighetens beståndsdelar eller marknadsvärdet på motsvarande förvaltningsfastigheter, om deras marknadsvärde kan bestämmas på ett tillförlitligt sätt, eller
 - till ett värde som beräknats med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller och värderingsmetoder som grundar sig på avkastningsvärdet, om värdet kan bestämmas på ett tillförlitligt sätt, eller
 - om det verkliga värdet på en förvaltningsfastighet inte kan bestämmas på ett tillförlitligt sätt, värderas förvaltningsfastigheten i enlighet med 6 kap. 7 § 1 mom. i PSKL.

(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

- (25) Om en part utanför koncernen eller samarbetsgruppen har lämnat ett bindande köpeanbud eller om ett inlösningspris fastställts på basis av ett avtal kan detta användas som verkligt värde.

Lånefordringar, depositioner och depåfordringar inom återförsäkringen:

- (26) Det verkliga värdet ska bestämmas enligt stycke (23). Om något sannolikt överlåtelsepris inte kan beräknas, betraktas det nominella värdet som ett verkligt värde, förutom när risken för en eventuell kursförlust förutsätter användning av ett lägre sannolikt värde. Det nominella värdet måste sänkas, även om kreditförlusten ännu inte konstaterats slutgiltigt.

Indexbundna lån och övriga sammansatta instrument

- (27) Om det inte finns något marknadsvärde, bindande köpeanbud eller överlåtelsepris att tillgå för ett indexbundet lån eller motsvarande sammansatt instrument, bestäms värdavtalets och derivatets verkliga värde genom att det sannolika inlösningsvärdet beräknas som nuvärde för emittentens prestationer eller prestationer som garanterats av någon annan part (nuvärde för kassaflödena).
- (28) Principerna för beräkning av verkligt värde ska utredas i noterna till bokslutet. Om lånets gängse värde inte i övrigt kan fastställas används anskaffningsutgiften.

Principer för beräkning av verkligt värde för derivat

- (29) Som verkligt värde av ett derivatkontrakt används ett på bokslutsdagen offentligt noterat marknadspris eller ett sådant marknadspris på ett motsvarande kontrakt som kan anses vara tillförlitligt. Marknadspriset på ett motsvarande kontrakt kan grunda sig på nuvärdet på kontraktets kassaflöden eller på en modell för värdering av optioner. Om en värderingsmodell används vid beräkningen av ett dylikt marknadspris, ska användningen av den valda modellen motiveras och dokumenteras. Den valda värderingsmodellen ska tillämpas för det aktuella derivatkontraktet fortlöpande, om det inte framkommer någon motiverad orsak att ändra den.
- (30) Om försäkringsföretaget använder andra än allmänt kända modeller för fastställande av värdet på derivat, ska det påvisa att antagandena i de allmänt använda modellerna inte är adekvata för de aktuella derivaten. Dessutom ska försäkringsföretaget motivera, varför den använda modellen ger en mer rättvisande uppskattning av derivatets värde.
- (31) Värderingsresultat för skyddande derivat beaktas i värderingen av säkrade balansposter.

10 Resultaträkning

- (1) I 6 kap. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (PSKL) och i 4 kap. i lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor föreskrivs om pensionsanstalters och tilläggspensionsanstalters bokslut och verksamhetsberättelse. (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022*)
- (2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:
- 6 kap. 8 § 3 mom. och 10 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor
- (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022*)

10.1 Uppställningsform för resultaträkningen

- (3) Resultaträkningen ställs upp enligt resultaträkningsschemat i SHMFbs.

FÖRESKRIFT (styckena 4–5)

- (4) Vid lämnande av mera detaljerade uppgifter enligt SHMFbs än de som ingår i resultaträkningens schema redovisas dessa antingen i noter eller genom det att till schemat fogas ytterligare poster. Om antalet poster ökas, får benämningarna av posterna i huvudgrupperna inte ändras, huvudgrupperna får inte delas, poster får inte överföras från en huvudgrupp till en annan och ordningen på posterna får inte ändras.
- (5) I resultaträkningen presenteras poster som försämrar resultatet och negativa skillnader med förtecknet minus (-).

Resultaträkningsschema

Försäkringsteknisk kalkyl

Premieinkomst

Försäkringspremier för lagstadgade pensioner

Försäkringspremier för övriga pensioner

De försäkrades försäkringspremier

Från premierelaterade arrangemang

Intäkter av placeringsverksamheten

Orealiserade värdeökningar av placeringar

Uppskrivning av placeringar

Förändring i verkligt värde¹

Ersättningskostnader

Utbetalda ersättningar i fråga om lagstadgade pensioner

Förändring i ersättningsansvaret i fråga om
lagstadgade pensioner

Utbetalda ersättningar i fråga om övriga pensioner

Förändring av ersättningsansvaret i fråga om
övriga pensioner

I fråga om premiebaserade arrangemang

Förändring i ersättningsansvar av i fråga om
premierelaterade arrangemang

Överföring av ansvar

Förändring av premieansvaret

Lagstadgade pensioner

Övriga pensioner

Premierelaterade arrangemang

Åter- och kreditförsäkrare

Återförsäkringspremier

Premier för premiekreditförsäkringar

Ersättningar

Andel av förändringen i ersättningsansvaret

Andel av förändringen av premieansvaret

Förändring av ansvarsunderskottet

Lagstadgade pensioner

Övriga pensioner

Skötselkostnader

Kostnader för placeringsverksamheten

Orealiserade värdeminskningar av placeringar

Rättelse av uppskrivning av placeringar

Förändring i verkligt värde¹

Försäkringstekniskt resultat

¹ Om placeringarna värderas till det verkliga värdet i balansräkningen.

Annan kalkyl än försäkringsteknisk kalkyl

Övriga intäkter		_____
Övriga kostnader		_____
Överskott (underskott) av den egentliga verksamheten		_____
Bokslutsdispositioner		
Förändring av avskrivningsdifferens	_____	
Förändring av skattemässiga reserver	_____	_____
Inkomstskatter		
Skatt för räkenskapsperioden och tidigare räkenskapsperioder	_____	
Latent skatt ²	_____	_____
Övriga direkta skatter		_____
Intern överföring		
Lagstadgade pensioner	_____	
Övriga pensioner	_____	_____
Återbetalning till delägare		_____
Räkenskapsperiodens överskott (underskott) ³		

(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

10.2 Instruktioner för uppställning av resultaträkningen**10.2.1 Premieinkomst – Pensions- och tilläggpensionskassa****FÖRESKRIFT (styckena 6–13)**

- (6) Under punkten Premieinkomst i resultaträkningen upptas prestationsbunden försäkringspremieinkomst under räkenskapsperioden minskad med kreditförlust, indelad separat i premieinkomst och premieinkomst för övriga pensioner samt premieinkomst för premiebaserade arrangemang för lagstadgade pensioner (ArPL och FöPL).
- (7) Premieinkomst av övriga pensioner fördelas i resultaträkningen i posterna Försäkringspremier för övriga pensioner och De försäkrades försäkringspremier. I posten Försäkringspremier för övriga pensioner upptas annan försäkringspremie än premie enligt ArPL som betalas av en delägare och i posten Medlemsavgifter upptas försäkringspremier som betalas av de försäkrade. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (8) I premieinkomsten för premiebaserade tilläggpensioner ingår också arbetstagarnas andel av pensionsförsäkringsavgiften.
- (9) Om skötselkostnaderna för en pensionskassa med ett premiebaserat tilläggpensionsarrangemang delas mellan delägaren och arbetstagaren, används den del av det grundkapital som inte har använts för att grunda den premiebaserade pensionskassan eller för att täcka skötselkostnaderna under det första verksamhetsåret för att täcka delägarernas andel av försäkringspremien. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

² Enligt 5 kap. 18 § i bokföringslagen får latent skatter i en pensionskassans bokslut med iakttagande av särskild försiktighet tas upp som en särskild post i resultaträkningen.

³ Alltid obligatorisk, de övre raderna med överskott (underskott) kan utelämnas, om inga rader kommer emellan.

- (10) Som försäkringspremieinkomst upptas också försummelseavgift som beror på försummelse av försäkringsskyldigheten. (Utfärdats 29.9.2026, gäller från 31.12.2026).
- (11) Försäkringspremier som betalats under räkenskapsperioden, men som hänförs till följande räkenskapsperiod, räknas inte som premieinkomster under räkenskapsperioden, utan de upptas under övriga skulder/försäkringspremieförskott i balansräkningen.
- (12) Grundkapital som överlåtits till en pensions- och tilläggspensionskassa i samband med att den bildas redovisas som försäkringspremier. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (13) Kreditförluster för försäkringspremiefordringar bokförs som premieinkomst när det är sannolikt att ingen betalning är att vänta för försäkringspremiefordringen. Om kreditförlusten i ett senare skede visar sig vara obefogad tas den upp i samma resultaträkningspost.

10.2.2 Premieinkomst/Pensions- och tilläggspensionsstiftelse

FÖRESKRIFT (styckena 14–18)

- (14) Under punkten Premieinkomst i resultaträkningen upptas prestationsbundna försäkringsavgifter separat för lagstadgade (ARPL) och övriga pensioner. Premiebaserade pensionsarrangemang tas dessutom upp som en egen post. För lagstadgade pensioner ingår i försäkringsavgiften och premieinkomsten för premiebaserade tilläggspensioner också arbetstagarens andel av pensionsavgiften. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (15) Om skötselkostnaderna för en pensionsstiftelse med premiebaserat tilläggspensionsarrangemang fördelas mellan delägaren och arbetstagaren, ska den andel av grundkapitalet som inte använts för att täcka kostnaderna för bildandet av pensionsstiftelsen eller skötselkostnaderna för det första verksamhetsåret användas för att täcka delägarens andel av försäkringsavgiften. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (16) Som försäkringsavgift enligt ArPL redovisas en nedsatt försäkringsavgift om försäkringsavgiften har nedsatts på grund av lagstiftning eller statsrådsbeslut. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (17) Grundkapital som överlåtits till en pensions- eller tilläggspensionsstiftelse i samband med att den bildats ska upptas som försäkringsavgift. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (18) Under punkten Ansvarsöverföringar redovisas tillgångar motsvarande annan ansvarsskuld än ansvarsskuld enligt lagen om pension för arbetstagare (ArPL) och som överförts till pensions- eller tilläggspensionsstiftelsen såsom överlåtelse av försäkringsbestånd från en annan pensions- eller tilläggspensionsstiftelse. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

10.2.3 Intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten

FÖRESKRIFT (styckena 19–33)

- (19) Vid registrering av intäkter av och kostnader för placeringsverksamhet följs bruttoprincipen.
- (20) Värdepapper av anläggningstillgångsnatur, försäljningsvinster och -förluster från fastigheter och fastighetsaktier samt övriga intäkter och kostnader för dem som ingår i placeringstillgångarna, tas upp som intäkter av och kostnader för placeringsverksamhet.

- (21) Kalkylerad hyra för egna lokaler eller andra kalkylerade poster tas inte upp i resultaträkningen.
- (22) Om en tilläggspensionsanstalt har både ett premiebaserat och ett förmånsbaserat tilläggs-pensionsarrangemang eller uteslutande ett premiebaserat tilläggspensionsarrangemang, ska nettointäkterna av placeringsverksamheten för det premiebaserade tilläggspensionsarrangemanget specificeras i noterna. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

Intäkter av placeringsverksamheten

- (23) Under intäkter av placeringsverksamheten tas upp dividendintäkter, ränteintäkter, indexförhöjningar på fordringar och värdepapper, försäljningsvinster på placeringstillgångar och anläggningstillgångar och andra motsvarande intäkter av placeringsverksamheten.
- (24) Som dividendintäkt betraktas dividender och andra vinstandelar på aktier och andelar. Dividender och övriga vinstandelar registreras i regel på den räkenskapsperiod under vilken beslut om dividendutdelning har fattats.
- (25) Som ränteintäkter betraktas de upplupna räntorna på placeringar och fordringar. Bland ränteintäkterna antecknas också indexförhöjningar och räntor och förhöjningar på försenade försäkringspremiebetalningar. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (26) Periodiseringen av differensen mellan det nominella värdet och anskaffningsutgiften för finansmarknadsinstrument bokförs som en ökning eller minskning av ränteintäkterna under värdepapprets löptid (=periodisering av prisskillnaden) (SHMFbs 1336/2002).
- (27) Intäkter från ett sammansatt instrument kan bokföras som intäkt för räkenskapsperioden samt som resultatreglering endast om emittenten eller annan part i de ursprungliga lånevillkoren eller i något annat skriftligt kontrakt förbundit sig att betala intäkten. Arrangemanget som garanterar intäkterna ska vara bindande för den emitterande parten eller annan part så att arrangemanget inte kan hävas under lånetiden.
- (28) Intäkter av fastighetsplaceringar är hyror och driftersättningar, intäkter av försäljning av virke och jordmaterial, utdelning på fastighetsaktier och dylika motsvarande fastighetsintäkter samt räntor på lånefordringar på pensionskassans och pensionsstiftelsens fastighetssammanslutningar.
- (29) Återförda nedskrivningar av placeringar tas upp som intäkter från placeringsverksamhet.

Kostnader för placeringsverksamhet

- (30) Under kostnader för placeringsverksamhet tas upp kostnader för fastighetsplaceringar, räntekostnader och dylika kostnader för främmande kapital, försäljningsförluster och nedskrivningar av placeringstillgångar samt omkostnader och avskrivningar för placeringsverksamhet.
- (31) Kostnader för fastighetsplaceringar är bland annat underhållskostnader för fastigheter, skötsel- och kapitalvederlag för fastighetsaktier, kreditförluster på hyresfordringar, fastighetsskatt, skogsvårdsavgifter och dylika direkta kostnader för fastighetsplaceringar samt utgifter och avskrivningar som uppstår vid förvaltningen av fastighetsplaceringarna. Som kostnader för fastighetsplaceringar antecknas avskrivning på byggnad som hör till placerings- och anläggningstillgångar och maskiner och apparater som ingår i dem som delar.
- (32) I räntekostnader och dylika kostnader för främmande kapital inkluderas upplupna räntor på skulder, inklusive räntor på fastighetsplaceringar och andra kostnader för främmande kapital. Som

räntekostnad bokförs också indexförhöjningar på skulder och dröjsmålsräntor enligt 115 § i ArPL.
(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

- (33) I omkostnaderna för placeringsverksamheten inkluderas löner, arvoden, lönebikostnader och dylika utgifter och avskrivningar av placeringsverksamhetens maskiner och inventarier, immateriella rättigheter och utgifter med lång verkningstid.

ANVISNING (stycke 34)

- (34) Omkostnader för placeringsverksamheten är bland annat:
- uppgörande av placeringsplan
 - fattande av placeringsbeslut
 - beviljande av kredit
 - skötsel av lånestocken
 - skötsel av fastigheter
 - skötsel av värdepapper
 - skötsel av valutaposition
 - inkassering av placeringsfordringar
 - skötsel av panter
 - skötsel av realiseringen av placeringar
 - skötsel av finansiering och betalningsberedskap
 - kapitalförvaltningsarvoden som betalats till utomstående.

FÖRESKRIFT (styckena 35–36)

- (35) I placeringsverksamhetens omkostnader inkluderas, med hjälp av mått som beskriver användningen, placeringsverksamhetens andel av datatjänster och utveckling av datasystem.
- (36) Kreditförluster i anslutning till placeringstillgångar bokförs som nedskrivningar. Kreditförluster på räntefordringar redovisas dock under övriga omkostnader och avskrivningar för skötsel av placeringsverksamhet.

10.2.4 Orealiserade ökningar och minskningar i placeringarnas värde

FÖRESKRIFT (styckena 37–40)

- (37) Utförda uppskrivningar av placeringstillgångar under räkenskapsperioden tas upp i resultaträkningen under posten Uppskrivning. På motsvarande sätt tas nedskrivningar under räkenskapsperioden upp i resultaträkningen under posten Justering av uppskrivning.
- (38) Om placeringarna redovisas till verkligt värde i balansräkningen enligt SHMFinv, redovisas orealiserade uppskrivningar och nedskrivningar av placeringar under posten Orealiserade uppskrivningar av

placeringar/Förändring av verkligt värde i resultaträkningen och Orealiserade nedskrivningar av
placeringar/Förändring av verkligt värde.

Premiebaserade arrangemang

- (39) Placeringar som utgör täckning för ansvarsskulden för premiebaserade tilläggspensionsarrangemang ska redovisas till verkligt värde i balansräkningen. Skillnaden mellan verkligt värde och anskaffningsutgift ska resultatföras.
- (40) Förändringar i värderingsdifferenser på återstående placeringar redovisas till fullt belopp i resultaträkningen för det år som värdeförändringen hänför sig till. Om placeringens värde överstiger den ursprungliga anskaffningsutgiften, redovisas förändringen under posterna Uppskrivningar och Justering av uppskrivningar. Om placeringens värde däremot understiger den ursprungliga anskaffningsutgiften, redovisas den i bokföringen som nedskrivningar och återförda nedskrivningar. Förändringar i värderingsdifferenserna för placeringar som sålts under räkenskapsperioden tas upp som försäljningsvinst/-förlust.

10.2.5 Intäkter och kostnader för derivatkontrakt

ANVISNING (styckena 41–46)

- (41) Intäkter och utgifter för derivatkontrakt (skyddande och icke-skyddande) som uppstår då derivatkontrakt stängs eller går ut bör bokföras på samma sätt som realiserade intäkter i intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten.
- (42) Vid värdering av derivatkontrakt (skyddande och icke-skyddande) i bokslutet, bör värderingsresultatet bokföras under nedskrivningar (den andel som understiger anskaffningsutgiften) eller under återförda nedskrivningar.
- (43) Om derivatkontraktet genomförs genom försäljning av den tillgångspost det baserar sig på, bör derivatkontraktets resultat registreras som justering av försäljningsvinst eller -förlust. Om ett derivatkontrakt däremot realiseras genom köp av en ny tillgångspost, bör resultatet för derivatkontraktet bokföras som en minskning och ökning av anskaffningsutgiften.
- (44) För att täcka fordran och skuld för förändring av räntenivån, bokförs intäkter och utgifter för ett derivatkontrakt som en justering av ränteintäkter och -utgifter.
- (45) Poängdifferensen mellan terminskursen och avistakursen för derivatkontrakt som ingåtts både i skyddande och icke skyddande syfte bör periodiseras och bokföras i ränteintäkter eller -utgifter. Poängdifferensen mellan terminskursen och avistakursen kan bokföras direkt i resultatet, såvida den inte i väsentlig grad inverkar på den bild som bokslutet ger av räkenskapsperiodens resultat.
- (46) Motposten till en värderingsintäkt eller -kostnad som antecknats i resultaträkningen, bör balansföras för terminskontrakt under resultatregleringsfordringar eller -skulder. I fråga om optionskontrakt bör de premier som antecknats i balansräkningen justeras.

10.2.6 Avtal om värdepapperslån och repor

ANVISNING (styckena 47–48)

- (47) Ersättningar som erhålls genom utlåning av värdepapper bör upptas i resultaträkningen som intäkter av övriga placeringar i placeringsverksamheten. Betalda ersättningar för utlåning bör på motsvarande sätt upptas som kostnader för övriga placeringar.
- (48) Den upplupna räntan på lån som uppstår genom återköpsavtalet bör upptas som räntekostnader för placeringsverksamheten och räntan på fordran på motsvarande sätt som ränteintäkter av övriga placeringar. Erhållna vederlag för värdepapper som överlåtits bör redovisas under Övriga skulder och betalda vederlag under Övriga fordringar.

10.2.7 Ersättningskostnader

FÖRESKRIFT (styckena 49–65)

- (49) Ersättningskostnaderna anges i resultaträkningen separat för lagstadgade pensioner, övriga pensioner och premiebaserade arrangemang. Förändringar i ersättningsansvar och ansvarsöverföringar som hör till ovan nämnda poster tas dessutom upp som egna poster.
- (50) Som betalda ersättningar för lagstadgade pensioner upptas lagstadgade pensioner (ArPL och FöPL) och till dem hörande ansvarsfördelningserättningar samt övriga lagstadgade prestationer som härrör från dem. Som betalda ersättningar för lagstadgade pensioner upptas även räntorna för överföringsbelopp för EG:s pensioner.
- (51) Som ansvarsfördelningserättningar anges enligt prestationsgrund det belopp som pensionsanstalten har betalat eller erhållit för ansvarsfördelningen för pensionsanstaltens gemensamt bekostade pensioner, korrigerat med fordring eller skuld för räkenskapsperioden som beror på ansvarsfördelningen. Till ansvarsfördelningserättningarna räknas också räntor som ingår i ovan nämnda poster. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (52) I den lagstadgade pensionsförsäkringen upptas under utbetalda ersättningar de ersättningar som bolagen gemensamt ansvarar för justerade med en utjämning mellan parterna som deltar i ansvarsfördelningen och eventuell ränta på utjämningen (ansvarsfördelningserättningar).
- (53) Poster för Sysselsättningsfonden samt fördelningen av kostnaderna för pensionsandelar som tillväxt för oavlönade perioder bokförs som en egen post under ansvarsfördelningserättningarna. (Utfärdats 29.9.2026, gäller från 31.12.2026)
- (54) Poster som mottas från Pensions-Kansas konkursbo bokförs inte under lagstadgade avgifter, utan de tas med i utredningen av ansvarsfördelningen och inkluderas i ansvarsfördelningsposterna.
- (55) Läkarevoden, resekostnader och dylika kostnader enligt 46 § och 102 § i ArPL upptas i ersättningsutgiften som en fonderad pensionsutgift.
- (56) Avgifter för förmåner enligt lagen om pensionsersättning som ska betalas av statens medel för tiden för vård av barn eller för tiden för studier (StPEL) upptas bland ersättningskostnaderna i resultaträkningen.

- (57) Bland ersättningskostnader upptas även poster som mottas för täckande av utgifter och kostnader som orsakas pensionsanstalterna av StPEL inklusive räntor. En StPEL-fordran/skuld för upptas inklusive räntor bland aktiva resultatregleringar/passiva resultatregleringar.
- (58) Till övriga pensioner räknas pensioner som beror på frivilligt tilläggspensionsskydd.
- (59) Som betalda ersättningar upptas alla poster vilkas prestationsskyldighet (= pensionsbeslut fattat) har uppstått innan räkenskapsperioden går ut. På förhand betalda ersättningar tas upp under övriga fordringar.
- (60) Betalda ersättningar är bland annat begravningsbidrag, rehabiliteringskostnader, läkararvoden och andra motsvarande ersättningar.
- (61) I en tilläggspensionsanstalts betalda ersättningar upptas även bland annat återköp. Medlems- eller försäkringsavgifter samt fondandelar som på grund av att en medlem avgår under sin aktiva period på det sätt som nämns i stadgarna eller som på grund av honom återbetalas till delägaren ska bokföras som återköp. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (62) Pensionskassan kan i försäkringspremien uppbära en andel för hantering av risken för arbetsoförmåga i syfte att täcka kostnader för verksamhet som upprätthåller arbetsförmågan. De kostnader för verksamhet som syftar till att upprätthålla arbetsförmågan som täcks med denna andel upptas i posten Utbetalda ersättningar. Kostnaderna ska i första hand hänföra sig till utvecklandet av fungerande ledarskap, arbete, arbetsprocesser eller arbetsgemenskap och till kostnader för att upprätthålla arbetsförmågan i anslutning till detta. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (63) De omkostnader för verksamhet som syftar till att upprätthålla arbetsförmågan, vilka täcks med avgiftsandelen för hantering av risken för arbetsoförmåga, kan utgöras av:
- utbildningskostnader, bland annat undervisningsarvoden, resekostnader, författaravgifter, hyra för lokaler och med dessa jämförbara kostnader
 - lönekostnader för personal (inkl. lönebikostnader) kan inräknas i dessa kostnader endast till den del som dessa personers arbete hänför sig till upprätthållandet av arbetsförmågan. Kostnader för pensionsprövning, inklusive beredningen av rehabiliteringsbeslut, räknas inte med. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (64) Andelen för hantering av risken för arbetsoförmåga är endast avsedd för verksamhet som främjar arbetsförmågan. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (65) Ändringen i ersättningsansvaret anges som skillnaden mellan det ingående och utgående saldot för räkenskapsperioden, separat för lagstadgade och övriga pensioner.
- (66) Under punkten Ersättningskostnader/Ansvarsöverföring i resultaträkningen antecknas tillgångar som motsvarar ansvarsskulden enligt ArPL och FöPL och som överförts från en tilläggspensionsanstalt till en annan pensionsanstalt som en ansvarsöverföring (avsnitt 4.8 Ansvarsöverföring). (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.1.2022)

10.2.8 Förändring av premieansvaret

FÖRESKRIFT (styckena 67–68)

- (67) Förändringen av premieansvaret tas upp separat i resultaträkningen för lagstadgade, övriga och premiebaserade tilläggspensioner.
- (68) Förändringen av premieansvaret tas upp som skillnaden mellan det ingående och utgående saldot för räkenskapsperioden. Överföring av ansvar till kassan enligt ArPL och FöPL utgör ett undantag som redovisas enligt avsnitt 4.8.

10.2.9 Åter- och kreditförsäkrare

FÖRESKRIFT (styckena 69–72)

Återförsäkringspremier

- (69) De återförsäkringspremier som pensions- och tilläggspensionsanstalten betalar med avdrag för eventuella arvoden och vinstandelar upptas i resultaträkningen under Återförsäkringspremier. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*

Premier för premiekreditförsäkringar

- (70) Om pensionskassan som försäkringstagare erlägger premier för premiekreditförsäkringar, ska de tas upp i resultaträkningen under punkt Åter- och kreditförsäkrare/Premier för premiekreditförsäkringar.

Ersättningar

- (71) I punkten antecknas de ersättningar som åter- och kreditförsäkrare betalat. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*

Andel av förändringar i försäkringspremie- och ersättningsansvar

- (72) I punkten antecknas såväl åter- som kreditförsäkrarnas andel i ändringarna av försäkringspremie- och ersättningsansvaret.

10.2.10 Förändring av ansvarsunderskottet

FÖRESKRIFT (styckena 72–74)

- (73) En förändring i ansvarsunderskottet anges i resultaträkningen som skillnaden mellan ingående och utgående saldo för räkenskapsperioden.
- (74) I förändring i ansvarsunderskottet upptas ansvarsunderskott enligt 7 kap. 4 § i PSKL och 6 kap. 7 § i TPSKL) och (försäkringstekniska) täckningsunderskott enligt 5 kap. 10 § 1 mom. i TPSKL. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*

10.2.11 Skötselkostnader och avskrivningar**FÖRESKRIFT (styckena 75–84)**

- (75) Som skötselkostnader upptas andra kostnader för skötseln av verksamheten än omkostnader för placeringsverksamheten samt de avskrivningar som inte upptas som kostnader för placeringsverksamheten. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*
- (76) Som skötselkostnader antecknas löner, arvoden, lönebikostnader och omkostnader för annan än placeringsverksamhet.
- (77) Om skötselkostnaderna för det premiebaserade tilläggspensionsarrangemanget fördelas mellan det finansierande företaget och arbetstagaren, ska arbetstagarens andel av skötselkostnaderna dras av från nettointäkterna av placeringsverksamheten. I resultaträkningsposten Skötselkostnader redovisas då det finansierande företags andel av andra omkostnader än omkostnader för placeringsverksamheten.
- (78) Om skötselkostnaderna för det premiebaserade tilläggspensionsarrangemanget inte fördelas mellan det finansierande företaget och den försäkrade, ska förfarandet i avsnitt 4.4 iakttas. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*
- (79) Bland skötselkostnaderna upptas lagstadgade avgifter. I de lagstadgade avgifterna inräknas:
- Pensionsskyddscentralens kostnadsandel = pensionsanstaltens andel av de kostnader för Pensionsskyddscentralen som ska täckas gemensamt (förskott och slutlig justeringspost) *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*
 - Justitieförvaltningsavgift = justitieförvaltningsavgift som avses i 16 § i lagen om besvärnämnden för arbetspensionsärenden
 - Finansinspektionens tillsynsavgift
 - Övriga poster.
- (80) Om pensionsanstalterna köper registreringstjänster eller andra tjänster från Pensionsskyddscentralen, vilka Pensionsskyddscentralen fakturerar separat, inkluderas dessa inte i posten Lagstadgade avgifter. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*

Avskrivningar enligt plan och avskrivningsdifferens

- (81) Avskrivningar enligt plan på anskaffningsutgiften för byggnader behandlas i avsnitt 5.1.2. *(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)*
- (82) Avskrivningar enligt plan och ändringar i dem ska upprättas i skriftlig form. *(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)*
- (83) Av särskilda skäl får avskrivningar som överskrider planen upptas i bokslutet, vilket gör det möjligt att senare uppta avskrivningar som underskrider planen. Beskattningen kan vara ett särskilt skäl. *(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)*
- (84) Den faktiska avskrivningsdifferensen, dvs. skillnaden mellan totalavskrivningarna från räkenskapsperiodens intäkter och planavskrivningarna under räkenskapsperioden upptas i resultaträkningen. Anskaffningsutgiften som minskats med planenliga avskrivningar upptas i

balansräkningens aktiva. Ackumulerad avskrivningsdifferens upptas på balansräkningens aktiva sida i ackumulerade bokslutsdispositioner. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

ANVISNING (stycke 85)

- (85) Finansinspektionen rekommenderar att tillsynsobjektet följer Bokföringsnämndens allmänna anvisning (16.10.2007) om avskrivningar enligt plan. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

10.2.12 Övriga intäkter och kostnader

FÖRESKRIFT (styckena 86–89)

- (86) Övriga intäkter och kostnader är poster som inte direkt hör till den pensionsverksamhet som pensions- och tilläggspensionsanstalten bedriver eller därtill hörande placeringsverksamhet. Erhållna donationer är övriga intäkter. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (87) Till pensionsstiftelsens Övriga kostnader kan räknas kostnader för verksamhet som syftar till att upprätthålla arbetsförmågan. Kostnaderna ska i första hand hänföra sig till utvecklandet av fungerande ledning, arbete, arbetsprocesser eller arbetsgemenskap och till projekt för att upprätthålla arbetsförmåga i anslutning till det. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (88) De kostnader för skötsel av verksamhet som syftar till att upprätthålla arbetsförmågan kan utgöras av
- utbildningskostnader, bland annat undervisningsarvoden, resekostnader, författaravgifter, hyra för lokaler och med dessa jämförbara kostnader.
 - lönekostnader för personal (inkl. lönebikostnader) kan inräknas i dessa kostnader endast till den del som dessa personers arbete hänför sig till upprätthållandet av arbetsförmågan. Kostnader för pensionsprovning, inklusive beredningen av rehabiliteringsbeslut, räknas inte med. (Utfärdats 18.1.2023, gäller från 31.3.2022)

10.2.13 Bokslutsdispositioner

FÖRESKRIFT (styckena 89–90)

- (89) Bokslutsdispositionerna utgörs av förändringen av räkenskapsperiodens avskrivningsdifferens och förändringen av skattemässiga reserver. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)
- (90) Förändring av skattemässiga reserver (5 kap. 15 § i BokfL) tas upp som skillnaden mellan reserver i balansräkningen vid början och utgången av räkenskapsperioden. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

10.2.14 Inkomstskatter och övriga direkta skatter

FÖRESKRIFT (styckena 91–97)

- (91) Direkta skatter tas upp i bokslutet enligt prestationsprincipen.
- Skatt för räkenskapsperioden och tidigare räkenskapsperioder

- (92) Under räkenskapsperiodens skatt redovisas räkenskapsperiodens skatt enligt skattekalculen, varvid man bland annat beaktar den beskattningsbara inkomsten, avdrag för konstaterade förluster och skattesats samt skatt för tidigare räkenskapsperioder.
- (93) Den skatteskuld eller -fordran som uppstår enligt prestationsprincipen till följd av korrigerande eller komplettering av förskottsskatter som debiterats under räkenskapsperioden bokförs enligt väsentlighetsprincipen som passiva eller aktiva resultatregleringar i balansräkningen.
- (94) Om en med tanke på resultatet väsentlig del av skatterna hänförs till tidigare räkenskapsperioder till följd av restskatter, ska den redovisas separat i resultaträkningen under Skatt för tidigare räkenskapsperioder eller i noterna.
- Latent skatt
- (95) Den latent skatten är en del av inkomstskatterna och den tas alltid upp i resultaträkningen i underpunkten Latent skatt under inkomstskatt.
- (96) Som latent skatter upptas bland annat ändring av latent skatteskulder och -fordringar som beror på periodiseringsdifferenser mellan bokföringens resultat och den beskattningsbara inkomsten från föregående räkenskapsperiod, om latent skatteskulder och -fordringar tas upp i balansräkningen.
- (97) Om placeringar och/eller förvaltningsfastigheter, som ingår i de finansiella tillgångarna, värderas till verkligt värde i balansräkningen, bokförs i balansräkningen samt i resultaträkningen och/eller i en fond för verkligt värde den latent skatteskuldens eller -fordringens förändring som beror på tillfälliga skillnader mellan bokföringsvärdet och beskattningsvärdet. Den latent skatteskuldens eller -fordringens förändring som beror på förändringar i det verkliga värdet får bokföras i balansräkningen med iakttagande av särskild försiktighet.

ANVISNING (stycke 98)

- (98) Finansinspektionen rekommenderar att tillsynsobjektet följer Bokföringsnämndens allmänna anvisningar (12.9.2006) om latent skatteskulder och -fordringar. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

10.2.15 Intern överföring

- (99) Överskjutande del/övertäckning i den ena avdelningen i en AB-pensionskassa eller AB-pensionsstiftelse kan helt eller delvis redovisas på den andra avdelningen som intern överföring. Den interna överföringen ska göras på sätt som fastställts i stadgarna och i 3 och 5 § i lagen om införande av lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor, lagen om tilläggs-pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor (951/2021). (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (100) En tilläggs-pensionskassa och -stiftelse som har både ett förmånsbaserat och premiebaserat tilläggs-pensionsarrangemang får föra över permanent övertäckning från avdelningen för förmånsbaserade tilläggs-pensioner till avdelningen för premiebaserade tilläggs-pensioner. Den interna överföringen ska ske enligt bestämmelserna i 5 kap. 17 § i TPSKL. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

FÖRESKRIFT (stycke 101)

- (101) Interna överföringar upptas separat i resultaträkningen för lagstadgade pensioner och övriga pensioner.

ANVISNING (styckena 102–103)

- (102) Om den interna överföringen görs exempelvis från en AB-pensionskassas och pensionsstiftelses A-avdelning till B-avdelningen, upptas den interna överföringen i resultaträkningen i Intern överföring/Lagstadgade pensioner (+) och i Intern överföring/Övriga pensioner (-).
- (103) Om exempelvis en försäkrad som hör till ett tilläggspensionsskydd i en AB-pensionsstiftelse (sompensionsstiftelse) under räkenskapsperioden har övergått från en delägare som hör till pensionsstiftelsen till en annan delägare som hör till samma pensionsstiftelse, och tillgångar enligt pensionsstiftelsens stadgar ska överföras från den tidigare delägars ansvarstäckning till ansvarstäckningen för den delägare i vars anställning personen vid bokslutstidpunkten är, ska nämnda interna överföring tas upp i resultaträkningen under Intern överföring/Övriga pensioner.

10.2.16 Återbetalningar till delägare

- (104) Återbetalning av överskridning och övertäckning beaktas i bokslutet om pensions- och tilläggspensionsanstalten har fattat beslut om återbetalningen och fått Finansinspektionens samtycke till ansökan. Finansinspektionens samtycke ska erhållas före årsrevisionen. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.12.2022)

ANVISNING (stycke 105)

- (105) En återbetalning ska tas upp i slutet av resultaträkningen som en egen post Återbetalning till delägare.

11 Balansräkning

(1) I 6 kap. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (PSKL) och i 4 kap. i lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor (TPSKL) föreskrivs om pensionsanstalters och tilläggspensionsanstalters bokslut och verksamhetsberättelse. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

(2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:

- 6 kap. 8 § 3 mom. och 10 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (PSKL)

(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

11.1 Schema för balansräkningen

(3) Balansräkningen upprättas i enlighet med balansräkningsschemat enligt SHMFbs.

FÖRESKRIFT (stycke 4)

(4) Mera detaljerade uppgifter än de som ingår i schemat för balansräkningen enligt SHMFbs redovisas antingen i noter eller genom att ytterligare positioner fogas till schemat. Om antalet ökas, får benämningarna av posterna i huvudgrupperna inte ändras, huvudgrupperna får inte delas, poster får inte överföras från en huvudgrupp till en annan och ordningen på posterna får inte ändras.

Balansräkning

AKTIVA

Immateriella tillgångar ⁴			_____
Placeringar			
Placeringar i fastigheter			
Fastigheter och fastighetsaktier	_____		
Lånefordringar på egna fastighetsföretag	_____	_____	
Placeringar i ett arbetsgivarföretag som är delägare			
Aktier och andelar i ett arbetsgivarföretag som är delägare	_____		
Finansmarknadsinstrument emitterade av ett arbetsgivarföretag som är delägare	_____		
Skuldebrevsfordringar hos ett arbetsgivarföretag som är delägare	_____		
Fordringar hos ett arbetsgivarföretag som är delägare	_____		
Övriga placeringar i arbetsgivarföretag som är delägare ¹	_____	_____	
Övriga placeringar			
Aktier och andelar	_____		
Finansmarknadsinstrument	_____		
Andelar i gemensamma placeringar	_____		
Fordringar på inteckningslån	_____		
Övriga lånefordringar	_____		
Depositioner	_____		
Övriga placeringar	_____	_____	_____
Placeringar som utgör täckning för fondförsäkringar			
Ansvarsunderskott			_____
Lagstadgade pensioner	_____		
Övriga pensioner	_____	_____	
Fordringar			
Hos åter- och kreditförsäkrare		_____	
Fordringar hos pensionsanstalter		_____	
Övriga fordringar ¹		_____	
Latenta skattefordringar ⁵		_____	
Övriga tillgångar			
Materiella tillgångar			
Maskiner och inventarier ⁶	_____		
Övriga Materiella tillgångar ³	_____		
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar ³	_____	_____	
Kassa och bank		_____	

⁴ Poster av betydande storlek ska specificeras med egen benämning

⁵ Enligt 5 kap. 18 § i bokföringslagen får latenta skatteskulder och skattefordringar med iakttagande av särskild försiktighet tas upp som en särskild post i balansräkningen. Enligt 2 kap. 6 § 1 mom. 1 punkten i bokföringsförfordningen ska noterna innehålla uppgifter om de latenta skatteskulder och skattefordringar som avses i 5 kap. 18 § bokföringslagen, om dessa är väsentliga och inte har tagits upp i balansräkningen

⁶ En post behöver inte redovisas i balansräkningen, om den inte är väsentlig för en rättvisande bild.

Övriga tillgångar		_____	_____
Resultatregleringar			_____
Aktiva sammanlagt			_____
PASSIVA			
Eget kapital ⁴			
Startkapital			
Grundfond		_____	
Garantikapital		_____	
Reservfond		_____	
Övriga fonder		_____	
Fond för verkligt värde		_____	
Överskott (underskott) från tidigare räkenskapsperioder		_____	
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)		_____	_____
Akkumulerade bokslutsdispositioner			
Avskrivningsdifferens		_____	
Skattemässiga reserver		_____	_____
Ansvarsskuld			
Lagstadgade pensioner			
Premieansvar	_____		
Ersättningsansvar	_____		
Tilläggsförsäkringsansvar	_____	_____	
Övriga pensioner			
Premieansvar	_____		
Ersättningsansvar	_____		
Indexförhöjningsansvar	_____	_____	
Premiebaserade arrangemang			
Premieansvar	_____		
Ersättningsansvar	_____	_____	_____
Ansvarsskuld för fondförsäkringar			_____
Avsättningar			_____
Skulder			
Lån från ett arbetsgivarföretag som är delägare		_____	
Lån från pensionsanstalter		_____	
Övriga skulder ¹		_____	
Latenta skatteskulder ²		_____	_____
Resultatregleringar			_____
Passiva sammanlagt			_____

(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

11.2 Uppställning av balansräkningen

11.2.1 Immateriella tillgångar

- (5) Som immateriella tillgångar upptas immateriella rättigheter och övriga utgifter med lång verkningstid samt andra motsvarande poster.
- (6) Immateriella tillgångar aktiveras enligt 5 kap. 5 a § i BokfL. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

FÖRESKRIFT (styckena 7–8)

- (7) Som immateriella rättigheter upptas såväl separat överlåtbara rättigheter som övriga rättigheter.
- (8) Övriga utgifter med lång verkningstid är utgifter för ombyggnad av hyres- och aktielägenheter, utgifter för dikning av skogsmark, utgifter för byggnad av skogsbilvägar, icke överförbara anslutningsavgifter, utgifter för planering och programmering av datorprogram och dylika utgifter med lång verkningstid om de aktiverats.

11.2.2 Fastighetsplaceringar

FÖRESKRIFT (styckena 9–12)

Fastigheter och fastighetsaktier

- (9) Under fastigheter redovisas fastighetsobjekt i pensionskassans eller pensionsstiftelsens direkta ägo, det vill säga fastigheter, byggnader på annans mark, konstruktioner och andra anläggningar, anskaffningsutgifter för hyresrättigheter i fastigheter, lantegendom, obrutna områden, vattenområden och rättigheter till vattenkraft som utnyttjas av vattenkraftverk förutsatt att inteckning har fastställts som säkerhet för rätten att använda vattenkraften. I fastigheter inkluderas förutom jordområde och byggnad också lösöre och anslutningsavgifter i anslutning till dessa. I anskaffningsutgifter för hyresrättigheter i fastigheter inkluderas hyresrätter i land- och vattenområden, byggnader och konstruktioner, som har aktiverats.
- (10) Under fastighetsaktier antecknas aktier i ömsesidiga och övriga bostads- och fastighetsföretag samt holdingsammanslutningar, som enbart innehar fastigheter och/eller fastighetsaktier. I posten redovisas även andelar i fastighetsplaceringsfonder. (Utfärdats 7.3.2019, gäller från 31.3.2019)
- (11) Också förskottsbetalningar i anslutning till fastighetsplaceringar och objekt under byggnad upptas som fastighetsplaceringar.

Lånefordringar på egna fastighetsföretag

- (12) Som lånefordringar på egna fastighetsföretag antecknas skuldebrevsfordringar, kapitallån som inte kan handlas på sekundärmarknaden, och kontofordringar under byggnadstiden på fastighetsföretag.

11.2.3 Placeringar i ett arbetsgivarföretag som är delägare

FÖRESKRIFT (styckena 13–17)

- (13) De aktier och andelar i arbetsgivarföretag som pension- och tilläggs-pensionsanstaltens delägare äger antecknas under punkten Aktier och andelar i arbetsgivarföretag som är delägare. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (14) De skuldebrev som det arbetsgivarföretag som är delägare emitterar antecknas under Finansmarknadsinstrument som emitterats av arbetsgivarföretag som är delägare. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (15) Under Skuldebrevsfordringar på arbetsgivarföretag som är delägare antecknas fordringar över vilka upprättats skuldebrev.

- (16) Som fordringar på arbetsgivarföretag som är delägare upptas andra fordringar på arbetsgivarföretag som är delägare än skuldebrevsfordringar. Som fordringar antecknas såväl kort- som långfristiga fordringar på arbetsgivarföretag som är delägare. Här antecknas bland annat sådana kortfristiga fordringar på arbetsgivarföretag som till sin natur är kontofordringar. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (17) Under Övriga placeringar i arbetsgivarföretag som är delägare antecknas alla de placeringar i arbetsgivarföretag som är delägare som inte hör till övriga ovan nämnda poster.

11.2.4 Övriga placeringar

FÖRESKRIFT (styckena 18–24)

Aktier och andelar

- (18) Under aktier och andelar redovisas aktier i aktiebolag, optionsbevis, andelsbevis i andelslag, garantikapitalandelar i ömsesidiga försäkringsbolag, andelar i placeringsfonder, telefonandelsbevis, överförbara anslutningsavgifter och motsvarande.

Finansmarknadsinstrument

- (19) Under finansmarknadsinstrument redovisas finansmarknadsinstrument och andra värdepapper med fast ränta som emitteras av kreditinstitut, av andra sammanslutningar samt av staten, kommuner eller övriga offentliga samfund. Värdepapper med en ränta som fluktuerar beroende på vissa faktorer betraktas också som finansmarknadsinstrument.
- (20) Finansmarknadsinstrument är bank-, företags- och kommuncertifikat, statens skuldförbindelser, obligationer, debenturer, konvertibla skuldebrevslån, optionslån, indexbundna lån (indexobligationer och aktieindexlån), kapitallån som kan handlas på sekundärmarknaden, övriga masskuldebrevslån, depositionsbevis samt övriga motsvarande omsättbara innehavar- och orderskuldförbindelser.

Fordringar på inteckningslån

- (21) Som fordringar på inteckningslån som hör till övriga placeringar upptas sådana fordringar på inteckningslån som inte tagits upp bland fastighetsplaceringar eller placeringar i arbetsgivarföretag som är delägare. Med fordringar på inteckningslån avses lånefordringar, som har en fastighetsinteckning som säkert.

Övriga lånefordringar

- (22) Som övriga lånefordringar balansförs penninglån som ansluter sig till låneverksamheten, exempelvis placeringslån. Under punkten Övriga lånefordringar balansförs de lånefordringar som inte antecknats under andra lånefordringspunkter i balansräkningen.

Depositioner

- (23) Under övriga placeringar redovisas tidsmässigt begränsade insättningar i kreditinstitut (inklusive inlåning över natten). Depositioner utan tidsbegränsning eller någon annan begränsning ska tas upp i balansräkningen under kassa och banktillgodohavanden, även om de är räntebärande.

Övriga placeringar

- (24) Under övriga placeringar redovisas alla de placeringar som inte hör till någon annan punkt i balansräkningen. När beloppet av sådana placeringar är väsentligt, ska de specificeras i noterna till bokslutet.

11.2.5 Placeringar som de försäkrade beslutar om

FÖRESKRIFT (stycke 25)

- (25) För premiebaserade tilläggs pensionsarrangemang ska den försäkrades självvalda placeringar redovisas under denna balansräkningspost.

11.2.6 Ansvarsunderskott

- (26) Ansvarsunderskottet fastställs i 7 kap. 4 § i PSKL och i 6 kap. 7 § och 5 kap. 10 § 1 mom. i TPSKL. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

FÖRESKRIFT (styckena 27–28)

- (27) Ansvarsunderskott enligt 7 kap. 4 § i PSKL upptas i balansräkningen under Lagstadgade pensioner. Ansvarsunderskott enligt 6 kap. 7 § och 5 kap. 10 § 1 mom. i TPSKL upptas i balansräkningen under Övriga pensioner. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (28) Vid beräkning av ansvarsunderskottets belopp betraktas som övrigt ansvar enligt 7 kap. 4 § i PSKL och 6 kap. 7 § i TPSKL också reserveringar som upptagits i balansräkningen. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

11.2.7 Fordringar

FÖRESKRIFT (styckena 29–32)

Fordringar på åter- och kreditförsäkrare

- (29) Åter- och kreditförsäkrarnas andel av ansvarsskulden tas upp till sitt bruttobelopp i punkten Fordringar hos åter- och kreditförsäkrare. Den sparfondsandel som baserar sig på premiekreditförsäkring redovisas enligt PSC:s meddelande som kreditförsäkrarens andel av försäkringspremieansvaret.

Fordringar på pensionsanstalter/Pensionsstiftelse

- (30) Under fordringar på pensionsanstalter antecknas skuldebrevsfordringar på pensionsanstalter.

Övriga fordringar

- (31) Under Övriga fordringar redovisas fordringar som baserar sig på ett dokument som anger gäldenären (köpebrev, faktura eller verifikat). Förskottersättningar redovisas här.

Latenta skattefordringar

- (32) Latenta skattefordringar eller -skulder upptas antingen i balansräkningen eller i noterna, om de är väsentliga. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

11.2.8 Övriga tillgångar

FÖRESKRIFT (styckena 33–38)

Materiella tillgångar

- (33) Som maskiner och inventarier redovisas kontorsmaskiner, datautrustning och dylika maskiner, anordningar och inventarier.
- (34) Som övriga materiella tillgångar redovisas tillgångar av så kallad anläggningstillgångstyp som inte antecknats som placeringstillgångar eller som maskiner och inventarier.
- (35) Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar redovisas i en egen post.
- (36) Materiella tillgångar indelas inte i undergrupper om posterna inte är av väsentlig storlek.

Kassa och bank

- (37) I balansposten Kassa och bank antecknas den kontanta kassan och de banktillgodohavanden vilka kan lyftas utan tidsbegränsning eller annan begränsning.

Övriga tillgångar

- (38) Under Övriga tillgångar antecknas egendom som inte hör till andra poster i balansräkningen.

11.2.9 Aktiva resultatregleringar

FÖRESKRIFT (styckena 39–43)

- (39) Under aktiva resultatregleringar redovisas latent poster (inkomstöverskott och utgiftsförskott) i anslutning till periodisering av inkomster och utgifter.
- (40) De latent posterna tas upp som aktiva resultatregleringar också när de gäller skatter och socialskydd. Som aktiva resultatregleringar tas upp bland annat prestationsbaserad skattefordring som uppstår vid korrigerande eller komplettering av förskottsskatter som debiterats under räkenskapsperioden enligt väsentlighetsprincipen. Här redovisas dessutom upplupna räntor och hyror som inte betalats före bokslutsdagen.
- (41) Under aktiva resultatregleringar redovisas dessutom pensionsstiftelsens försäkringsavgiftsfordringar på arbetsgivarföretag (för verksamhet enligt ArPL ska skillnaden mellan försäkringsavgifter som betalats av delägare enligt 7 kap. 4 § i PSKL och försäkringsavgift som enligt prestationsgrund hör till räkenskapsperioden för bokslutet balansföras separat). (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (42) Bland aktiva resultatregleringar upptas bland annat den beräknade fordran för ansvarsfördelningen. Fordringar hos Sysselsättningsfonden samt för fördelningen av kostnaderna för de pensionsandelar som tillväxt för oavlönade perioder ingår i posten fordran för ansvarsfördelningen i balansräkningen. (Utfärdats 29.9.2026, gäller från 31.12.2026)
- (43) Pensionsersättningar som ska betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier (StPEL:s beräknade överföringspost) upptas inklusive räntor i aktiva resultatregleringar/passiva resultatregleringar.

11.2.10 Eget kapital**FÖRESKRIFT (styckena 44–47)**

- (44) Eget kapital i en pensionskassa som registrerats före den 1 januari 2022 indelas i balansräkningen i grundfond och garantikapital, reservfond, fond för verkligt värde, övriga fonder, uppskrivningsfond samt i över- och underskott från tidigare räkenskapsperioder respektive i räkenskapsperiodens över- och underskott. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*
- (45) I en pensions- och tillägspensionsanstalt indelas eget kapital i balansräkningen i startkapital, fond för verkligt värde, uppskrivningsfond, över- och underskott från tidigare räkenskapsperioder och i räkenskapsperiodens över- och underskott. Om pensionsstiftelsen har eget kapital som bildats under tidigare räkenskapsperioder, ska stiftelsen innan ansvarsunderskott uppstår visa ett underskott av samma storlek som det egna kapitalet. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*
- Fond för verkligt värde
- (46) I Fonden för verkligt värde redovisas förändringar i placeringarnas värde i enlighet med 5 kap. 2a och 2 b § i BokfL. *(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)*
- Överskott (underskott) från tidigare räkenskapsperioder
- (47) Av den uppskrivning som fonderats i eget kapital i byggnad som ska betraktas som anläggningstillgångar kan som en separat post under balansräkningsposten Överskott (underskott) från tidigare räkenskapsperioder överföras ett belopp som motsvarar sådana avskrivningar/avskrivningar enligt plan som under räkenskapsperioden eller tidigare räkenskapsperioder har gjorts för de aktuella byggnaderna och som har tagits upp som kostnader i resultaträkningen *(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)*

11.2.11 Ackumulerade bokslutsdispositioner**FÖRESKRIFT (stycke 48)**

- (48) Under ackumulerade bokslutsdispositioner redovisas avskrivningsdifferens och skattemässiga reserver enligt 5 kap. 15 § i BokfL. *(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)*

11.2.12 Ansvarsskuld/Pensions- och tillägspensionsanstalt

- (49) Beloppet av ansvarsskulden beräknas i slutet av räkenskapsperioden eller uppskattas försäkringsmatematiskt enligt SHM:s och Finansinspektionens föreskrifter. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*

FÖRESKRIFT (styckena 50–52)

- (50) Ansvarsskulden indelas i balansräkningen i ansvar som beror på lagstadgade (ArPL, FöPL) pensioner, andra pensioner och premiebaserade arrangemang. I dessa poster redovisas premie- och ersättningsansvaren separat. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*

- (51) Tilläggsförsäkringsansvar för lagstadgade pensioner och indexförhöjningsansvar för övriga pensioner tas upp separat. Till aktieavkastningen bundet tilläggsförsäkringsansvar ingår i ansvaret för framtida pensioner i balansräkningen.
- (52) I premiebaserade tilläggs pensionsarrangemang redovisas premie- och ersättningsansvaren separat.

11.2.13 Ansvarsskuld i fråga om försäkringar där de försäkrade beslutar om placeringsobjekten

FÖRESKRIFT (stycke 53)

- (53) Ansvarsskulden för försäkringar där de försäkrade beslutar om placeringsobjekten ska särredovisas under balansräkningsposten Ansvarsskuld i fråga om försäkringar där de försäkrade beslutar om placeringsobjekten.

11.2.14 Avsättningar

FÖRESKRIFT (stycke 54)

- (54) Med avsättningar avses sådana framtida utgifter och förluster som avses i 5 kap. 14 § i BokfL.

11.2.15 Skulder

FÖRESKRIFT (styckena 55–60)

Övriga skulder

- (55) Under övriga skulder redovisas skulder baserade på skuldebrev, köpebrev, köpfaktura eller något annat dokument som anger skuldbeloppet och borgenären.
- (56) Under övriga skulder redovisas leverantörsskulder, skulder för förskottsinnehållning på löner och socialförsäkringsavgifter och andra poster i anslutning till socialskydd som bokförs i samband med förskottsinnehållning samt obetald inkomstskatt som baserar sig på fastställd beskattning eller förskottsdebetsedel. (Utfärdats 29.9.2026, gäller från 31.12.2026)
- (57) Under övriga skulder tas upp erhållna förskott på placeringar samt i förskott erhållna hyror och räntor.
- (58) Premieavgifter som erlagts under räkenskapsperioden men som gäller följande räkenskapsperiod räknas inte till försäkringspremieinkomster för räkenskapsperioden utan upptas i balansräkningen under övriga skulder/försäkringspremieförskott.

Latenta skatteskulder

- (59) Latenta skatteskulder presenteras antingen i balansräkningen eller i noterna, om de är väsentliga.
- (60) Om placeringar och/eller förvaltningsfastigheter som ingår i de finansiella tillgångarna redovisas till verkligt värde i balansräkningen, bokförs i balansräkningen samt resultaträkningen och/eller fond för verkligt värde den förändring i den latent skatteskulden eller fordran som beror på de tillfälliga skillnaderna mellan bokföringsvärdet och det beskattningsbara värdet, med iakttagande av särskild försiktighet.

11.2.16 Passiva resultatregleringar

FÖRESKRIFT (styckena 61–64)

- (61) Under passiva resultatregleringar antecknas kalkylmässiga poster (utgiftsrester och inkomstförskott) i anslutning till periodiseringen av utgifter och inkomster.
- (62) I balansposten antecknas som utgiftsrest obetalda löner och semesterlöner jämte lönebikostnader, obetalda hyror och räntor. Också skatteskuld, som uppstår till följd av att skatter bokförs på ett prestationsbaserat sätt, inkluderas i passiva resultatregleringar.
- (63) Bland passiva resultatregleringar upptas pensionskassans och pensionsstiftelsens skuld till ansvarsfördelningen. Skulder för Sysselsättningsfonden och fördelningen av kostnaderna för pensionstillväxt för oavlönade perioder ingår i posten skuld för ansvarsfördelningen i balansräkningen. *(Utfärdats 29.9.2026, gäller från 31.12.2026)*
- (64) Pensionsersättningar som ska betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier (beräknad överföringspost enligt StPEL) upptas inklusive räntor i passiva resultatregleringar/aktiva resultatregleringar.

12 Finansieringsanalys

- (1) I 6 kap. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (PSKL) och i 4 kap. i lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor föreskrivs om pensionsanstalters och tilläggspensionsanstalters bokslut och verksamhetsberättelse. (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.12.2022*)
- (2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:
- 6 kap. 10 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor
- (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022*)
- (3) Enligt 3 kap. 1 § 1 mom. 3 punkten i bokföringslagen (BokfL) ska bokslutet innehålla en finansieringsanalys som beskriver anskaffningen och användningen av medel under räkenskapsperioden.

FÖRESKRIFT (styckena 4–5)

- (4) Finansieringsanalysen ska upprättas med iakttagande av det kassaflödesschema (direkt eller indirekt finansieringsanalys) som ges i denna föreskrift, såvida pensionskassan eller pensionsstiftelsen inte behöver avvika från schemat för att ge en rättvisande bild. Finansieringsanalys ska också upprättas för den närmast föregående räkenskapsperioden.

Finansieringsanalysmallar:

Direkt finansieringsanalys

Affärsverksamhetens kassaflöde

Premieinkomst

- andel som betalats till åter- och kreditförsäkrare

Utbetalda ersättningar

- andel som erhållits av åter- och kreditförsäkrare

Erhållna räntor

Erhållna dividender

Övriga placeringsinkomster och övriga inkomster från rörelseverksamheten

Omkostnadsavgifter

Affärsverksamhetens kassaflöde före finansiella poster och skatter

Betalda räntor och betalningar för affärsverksamhetens övriga finansiella kostnader

Betalda direkta skatter

Affärsverksamhetens kassaflöde

Investeringskassans kassaflöde

Investeringar i placeringar (exkl. likvida medel)

Överlåtelseinkomster från placeringar (exkl. likvida medel)

Investeringar i och överlåtelseinkomster från materiella och immateriella tillgångar

samt från övriga tillgångar (netto)

Investeringarnas kassaflöde	_____
Finansieringens kassaflöde	
Betald ökning av eget kapital netto	_____
Upptagna lån	_____
Amortering av lån	_____
Finansieringens kassaflöde	_____
Förändring av likvida medel	_____
Likvida medel i början av räkenskapsperioden	_____
Likvida medel i slutet av räkenskapsperioden	_____
(Indirekt finansieringsanalys)	
Affärsverksamhetens kassaflöde	
Räkenskapsperiodens vinst (förlust)	_____
Korrektivposter	
Förändring i ansvarsskuld ¹	_____
Nedskrivningar och uppskrivningar eller	
orealiserade värdeförändringar på placeringar ²	_____
Orealiserade kursvinster och -förluster	_____
Förändring av obligatoriskt ansvarskunderskott	_____
Avskrivningar enligt plan	_____
Övriga intäkter och kostnader som inte medfört betalningar	_____
Övriga korrektivposter ³	_____
Kassaflöde före förändring av rörelsekapital	_____
Förändring av rörelsekapital:	
Ökning (-)/minskning (+) av kortfristiga räntefria rörelsefordringar	_____
Ökning (+)/minskning (-) av kortfristiga räntefria skulder	_____
Affärsverksamhetens kassaflöde före finansiella poster och skatter	_____
Betalda räntor och övriga betalda finansiella kostnader	_____
Betalda direkta skatter	_____
Affärsverksamhetens kassaflöde	_____
Investeringarnas kassaflöde	
Investeringar i placeringar (exkl. likvida medel)	_____

¹ Förändring av försäkringsteknisk ansvarsskuld på eget ansvar.

² Nedskrivningar på placeringar och återförda nedskrivningar samt intäktsförda uppskrivningar och korrigeringar av dem. Om placeringarna värderas till verkligt värde i bokföringen, görs en ökning/minskning av placeringarnas realiserade värdeförändringar.

³ Övriga korrigeringar, t.ex. finansiella kostnader, försäljningsvinster och -förluster som upptas i investeringarnas kassaflöde samt inkomstskatter av den egentliga verksamheten.

Överlåtelseinkomster från placeringar (exkl. likvida medel)	_____
Investeringar i och överlåtelseinkomster från materiella och immateriella tillgångar samt från övriga tillgångar (netto)	_____
Investeringarnas kassaflöde	_____
Finansieringens kassaflöde	
Betald ökning av eget kapital	_____
Upptagning av lån	_____
Återbetalning av lån	_____
Utbetalda dividender/räntor på garantikapital och annan vinstutdelning	_____
Finansieringens kassaflöde	_____
Förändring av likvida medel	_____
Likvida medel i början av räkenskapsperioden	_____
Likvida medel i slutet av räkenskapsperioden	_____
<i>(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)</i>	

ANVISNING (stycke 5)

- (5) Finansinspektionen rekommenderar att tillsynsobjekten följer Bokföringsnämndens allmänna anvisning (30.1.2007) om upprättandet av en finansieringsanalys (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022*)

13 Verksamhetsberättelse och noter i en pensionsanstalt och tilläggspensionsanstalt

- (1) I 6 kap. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (PSKL) och i 4 kap. i lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor föreskrivs om pensionsanstalters och tilläggspensionsanstalters bokslut och verksamhetsberättelse. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:
- 6 kap. 8 § 3 mom. och 10 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor
- (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

13.1 Verksamhetsberättelse

- (3) I verksamhetsberättelsen ska de uppgifter som fastställs i 3 kap. 1 a § i BokfL och i 3 kap. 1–4 § i SHMFbs anges. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (4) Verksamhetsberättelsen ska innehålla uppgifter om bland annat fördelningar och fusioner som gjorts under räkenskapsperioden och om återbetalningar av medel till delägarna (återbetalning av pensionskassans övertäckning eller överskjutande del till delägare). (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

FÖRESKRIFT (stycke 5)

- (5) Verksamhetsberättelsen ska beträffande överlåtelse av ansvar (överlåtelse och övertagande), intern överföring, utbyte av egendom och återbäring av tillgångar enligt lagen om införande av lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor, lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor och lagen om försäkringskassor (951/2021) innehålla uppgifter om bland annat kvaliteten och eurobeloppet av den egendom som överförs, hur egendomens verkliga värde har fastställts och tidpunkten för överföringen. Dessutom ska i verksamhetsberättelsen konstateras på vilket möte pensionskassans styrelse har fattat beslut i ovan nämnda ärende och när Finansinspektionen gett sitt samtycke (om det behövs) i ärendet. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

13.2 Noter

- (6) I resultat- och balansräkningen ska presenteras noter enligt 6 kap. 8 § i PSKL, 4 kap. 8 § i TPSKL och enligt SHMFbs, och till den del som fastställs i förordningen de noter som anges i bokföringsförordningen. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.12.2022)

FÖRESKRIFT (styckena 7–8)

- (7) Noterna ska presenteras för räkenskapsperioden och om inte något annat nämns också för föregående räkenskapsperiod.
- (8) Enligt lagen om införande av lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor, lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor och lagen om försäkringskassor (951/2021) ska en AB-pensionskassa i sitt bokslut därtill separat för vardera avdelningen presentera noterna gällande

placeringsverksamheten enligt avsnitt 13.2.5 och 13.2.7 nedan. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.12.2022)

Noter till resultaträkningen

13.2.1 Premieinkomst

FÖRESKRIFT (styckena 9–11)

- (9) Premieinkomster för lagstadgade pensioner tas upp separat för delägaren och arbetstagaren enligt följande:
- Premieinkomster för lagstadgade pensioner
- Enligt ArPL
- Delägarans andel
 - Arbetstagarens andel
- Enligt FöPL (gäller endast pensionskassor)
- Sammanlagt
- (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.12.2022)
- (10) En premiebaserat tilläggspensionsarrangemang ska redovisa försäkringspremierna enligt följande:
- Försäkringspremier
- Det finansierande företags andel
 - Den försäkrades andel
- (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.12.2022)
- (11) Om har både ett förmånsbaserat och premiebaserat tilläggspensionsarrangemang, ska den särredovisa premieinkomsten för det premiebaserade tilläggspensionsarrangemanget från premieinkomsten för övriga tilläggspensionsarrangemang enligt följande:
- Premieinkomst
- Premier för premiebaserade tilläggspensioner
- Det finansierande företags andel
 - Den försäkrades andel
- Premier för övriga pensioner
- De försäkrades försäkringspremier för övriga pensioner
- (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

13.2.1.1 Förändring i premieansvaret

FÖRSKRIFT (stycke 12)

- (12) Lagstadgade pensioner:
- ArPL

FöPL
Sammanlagt

13.2.2 Ersättningskostnader/Pensions- och tilläggspensionskassa

FÖRESKRIFT (styckena 13–15)

(13) Utbetalda ersättningar specificeras enligt följande:

Lagstadgade pensioner:

Utbetalda pensioner

ArPL

FöPL

Ansvarsfördelningsersättningar¹

ArPL

FöPL

Andel av Sysselsättningsfondens försäkringsavgift
och fördelningen av kostnaderna för pensionstillväxten under oavlönade perioder

StPEL:s statsandel

FöPL:s statsandel

Ränta på det belopp av pensioner som ska överföras till Europeiska gemenskaperna

Övriga ersättningar

Kostnader för verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan

Övriga pensioner:

Utbetalda pensioner

Övriga ersättningar

Återköp

Överföringar:

Överlåtna

Mottagna

Sammanlagt

(Utfärdats 29.9.2026, gäller från 31.12.2026)

(14) Om en pensions- och tilläggspensionskassa överlåtit eller övertagit försäkringsbestånd ska överföringen av försäkringsbeståndet (överlåtet/övertaget) specificeras i noterna enligt ansvar som hänför sig till verksamhet enligt ArPL och till annan lagstadgad verksamhet. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*

¹I ansvarsfördelningsersättningar inkluderas inte andelen av Sysselsättningsfondens försäkringspremie av FöPL:s statsandel, andel i kostnadsfördelningen av pensionsdelar som tjänats in för oavlönad tid eller StPEL:s ersättning.

- (15) I noterna redogörs för det tilläggsförsäkringsansvarsbelopp som ingår i överföringen av ansvar enligt ArPL separat för överlåtet och övertaget ansvar.

13.2.3 Ersättningskostnader/Pensions- och tilläggpensionsstiftelse

FÖRESKRIFT (styckena 16–18)

- (16) Skötselkostnader specificeras enligt följande:

Lagstadgade pensioner:

Utbetalda pensioner

Andel av Sysselsättningsfondens försäkringspremie
och av kostnadsfördelningen av pensionsdelar som
tjänats in för oavlönade tider

Statens ersättning enligt lagen StPEL

Ansvarsfördelningsersättningar¹

Ersättningar för det belopp av pensioner som ska överföras till Europeiska gemenskaperna

Övriga premier

Övriga pensioner:

Utbetalda pensioner

Övriga premier

Ansvarsöverföringar:

Överlåtna

Övertagna

Sammanlagt

(Utfärdats 29.9.2026, gäller från 31.12.2026)

- (17) Om en pensions- och tilläggpensionsstiftelse har överlåtit eller övertagit försäkringsbestånd, ska överföringarna av försäkringsbeståndet upptas indelade i verksamhet enligt ArPL och annan lagstadgad verksamhet.
- (18) I noterna ska beloppet av tilläggsförsäkringsansvaret som ingår i ansvarsöverföringen enligt ArPL redovisas separat för det överlåtna och det övertagna ansvaret *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*

13.2.4 Skötselkostnader

FÖRESKRIFT (styckena 19–21)

- (19) Skötselkostnader specificeras enligt följande:

Löner och arvoden

Pensionskostnader

Övriga lönebikostnader

Lagstadgade avgifter
Övriga skötselkostnader

- (20) Om beloppet övriga skötselkostnader är väsentligt, ska behövliga tilläggsuppgifter lämnas i noterna. Om avskrivningarna som ingår i övriga skötselkostnader väsentligt avviker från avskrivningarna för föregående räkenskapsperiod, ska i noterna lämnas behövliga tilläggsuppgifter.

Lagstadgade avgifter:
PSC:s kostnadsandel
Justitieförvaltningsavgift
Finansinspektionens tillsynsavgift
Övriga poster

- (21) En tilläggs pensionsanstalt med både förmånsbaserat och premiebaserat tilläggs pensionsarrangemang ska redovisa skötselkostnaderna enligt följande:

Förmånsbaserat	Premiebaserat	Sammanlagt
----------------	---------------	------------

Löner och arvoden
Pensionskostnader
Övriga lönebikostnader
Övriga skötselkostnader
Sammanlagt

(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

13.2.5 Specifikation av nettointäkterna av placeringsverksamheten

FÖRESKRIFT (styckena 22–23)

- (22) Intäkterna av och kostnaderna för placeringsverksamheten specificeras enligt följande:

Intäkter av placeringsverksamheten:

Intäkter av placeringar i arbetsgivarföretag

Dividendintäkter
Ränteintäkter
Övriga intäkter

Intäkter av fastighetsplaceringar

Dividendintäkter
Ränteintäkter
Övriga intäkter

Intäkter av övriga placeringar

Dividendintäkter
Ränteintäkter
Övriga intäkter

Sammanlagt

Återförda nedskrivningar

Försäljningsvinster

Sammanlagt

Kostnader för placeringsverksamheten:

Kostnader för fastighetsplaceringar

Kostnader för övriga placeringar

Ränteutgifter och övriga kostnader för främmande kapital

Sammanlagt

Nedskrivningar och avskrivningar

Nedskrivningar

Byggnadsavskrivningar

Försäljningsförluster

Sammanlagt

Nettointäkter av placeringsverksamheten

före uppskrivningar och korrigeringar av dessa

Uppskrivning av placeringar

Korrigerings av uppskrivningar på placeringar

Nettointäkter av placeringsverksamheten före

orealiserade värdeförändringar¹

Orealiserade värdestegringar på placeringar

Orealiserade värdeminskningar på placeringar

Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen

- (23) I noterna redovisas skilt väsentliga kursvinster och kursförluster som ingår i intäkterna av och kostnaderna för placeringsverksamheten och de sammanlagda omkostnaderna för placeringsverksamheten som ingår i kostnaderna för placeringsverksamheten.

13.2.6 Nettointäkter av placeringsverksamheten för premiebaserade tilläggspensionsarrangemang

FÖRESKRIFT (stycke 24)

- (24) En tilläggspensionsanstalt med både premiebaserat och förmånsbaserat tilläggspensionsarrangemang ska specificera intäkterna av placeringsverksamheten för det premiebaserade tilläggspensionsarrangemanget i noterna enligt följande:

Intäkter av placeringsverksamheten

Kostnader för placeringsverksamhet

Nettointäkter av placeringsverksamheten före uppskrivningar och rättelse av uppskrivningar samt nedskrivningar och återförda nedskrivningar

Uppskrivning av placeringar

Korrigerings av uppskrivningar på placeringar

Nedskrivningar

¹ Såvida placeringarna värderas till verkligt värde i balansräkningen.

Återförda nedskrivningar

Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen

Nettointäkter av placeringsverksamheten som de försäkrade beslutar om²

(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

Noter till balansräkningen

13.2.7 Förändringar i immateriella och materiella tillgångar

FÖRESKRIFT (stycke 25)

- (25) Förändringar i varje balanspost för immateriella tillgångar och i balansposten för maskiner och inventarier måste specificeras. Specifikationen upprättas med iakttagande av bokföringsnämndens allmänna anvisningar om avskrivningar enligt plan (16.10.2007). Specifikationen ska ges för räkenskapsperioden.

Anskaffningsutgift 1.1

Helt avskrivna under föregående år

Ökningar

Minskningar

Överföringar mellan poster

Anskaffningsutgift 31.12

Ackumulerade avskrivningar 1.1

Helt avskrivna under föregående år

Ackumulerade avskrivningar på minskningar och överföringar

Avskrivningar under räkenskapsperioden

Ackumulerade avskrivningar 31.12

Nedskrivningar 1.1

Helt avskrivna under föregående år

Nedskrivningar av minskningar och överföringar

Nedskrivningar under räkenskapsperioden

Återförda nedskrivningar

Nedskrivningar 31.12

Bokföringsvärde 31.12

(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

² Redovisas endast om pensionskassans styrelse och den försäkrade själv beslutat om placeringar vid pensionskassans premiebaserade tilläggs-pensionsarrangemang.

13.2.8 Placeringar – värdering i balansräkningen till anskaffningsutgiften 6 kap. 7 § i PSKL (Gäller inte premiebaserade tilläggs pensionsarrangemang) (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

13.2.8.1 Placeringars verkliga värde och värderingsdifferens

FÖRESKRIFT (stycke 26)

(26) Placeringar redovisas enligt följande:

Placeringar 31.12.	Återstående anskaffningsutgift ¹	Bokförings- värde	Verkligt värde
Fastighetsplaceringar			
Fastigheter			
Fastighetsaktier			
Anskaffningsutgifter för hyresrätt i fastigheter			
Lånefordringar på egna fastighetsföretag			
Placeringar i arbetsgivarföretag som är delägare			
Aktier och andelar i arbetsgivarföretag			
Finansmarknadsinstrument från arbetsgivarföretag			
Skuldebrevsfordringar på arbetsgivarföretag			
Fordringar på arbetsgivarföretag			
Övriga placeringar i arbetsgivarföretag			
Övriga placeringar			
Aktier och andelar			
Finansmarknadsinstrument			
Inteckningslånefordringar			
Övriga lånefordringar			
Depositioner			
Övriga placeringar ²			

Värderingsdifferenser sammanlagt (placeringarnas verkliga värde – bokföringsvärde)

I den återstående anskaffningsutgiften för finansmarknadsinstrument ingår skillnaden (+/-) mellan det nominella värdet och anskaffningspriset periodiserad som ränteintäkter eller som en minskning av dessa

I bokföringsvärdet ingår uppskrivningar:
Uppskrivningar av placeringstillgångar
Uppskrivningar av anläggningstillgångar

¹ Den återstående anskaffningsutgiften definieras i avsnitt 5.1.

² Om beloppet av övriga placeringar är väsentligt, ska tilläggsinformation om dessa placeringar lämnas.

13.2.8.2 Fastighetsplaceringar

FÖRESKRIFT (stycke 27)

(27) Förändringar i fastighetsplaceringar redovisas enligt följande:

	Fastigheter och fastighets- aktier ¹	Lånefordringar på egna fastighets- företag
Anskaffningsutgift 1.1		
Ökningar		
Minskningar		
Avskrivningar under räkenskapsperioden		
Anskaffningsutgift 31.12		
Akkumulerade avskrivningar 1.1		
Akkumulerade avskrivningar på minskningar och överföringar		
Avskrivningar under räkenskapsperioden		
Akkumulerade avskrivningar 31.12		
Nedskrivningar 1.1		
Nedskrivning av minskningar		
Räkenskapsperiodens nedskrivningar		
Återförda nedskrivningar		
Nedskrivningar 31.12		
Uppskrivningar 1.1		
Ökningar		
Minskningar		
Uppskrivningar 31.12		
Bokföringsvärde 31.12		

(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

13.2.8.3 Fastigheter och fastighetsaktier i eget bruk

FÖRESKRIFT (styckena 28–30)

(28) Över fastigheter och fastighetsaktier som är i en pensions- och tilläggspensionskassas eget bruk eller i en pensions- och tilläggspensionsstiftelses delägares bruk ska följande uppgifter redovisas:

Återstående anskaffningsutgift
Bokföringsvärde
Verkligt värde

(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

¹ Innehåller anskaffningsutgifterna för hyresrätt i fastigheter

- (29) I specifikationen anges den andel fastighetsplaceringar som är i eget bruk eller i delägarens bruk. Lokalerna anses vara i eget bruk om de är kontors-, lager-, representations- eller personalens fritidslokaler eller andra lokaler i pensionskassans eget bruk. Lokaler som hyrts ut till personalen anses inte vara i eget bruk.
- (30) I fastighetsobjekt som används för olika ändamål beräknas andelen i eget bruk vid behov utgående från kvadratmeter eller dylika fördelningsgrunder.

13.2.9 Premiebaserade tilläggs-pensionsarrangemang

FÖRESKRIFT (stycke 31)

- (31) Placeringar i ett premiebaserat tilläggs-pensionsarrangemang redovisas enligt följande:

Placeringar 31.12 (verkligt värde)	Summa premiobaserade placeringar	Fondplaceringar
Fastighetsplaceringar		
Fastigheter		
Fastighetsaktier		
Övriga placeringar		
Aktier och andelar		
Finansmarknadsinstrument		
Övriga lånefordringar		
Depositioner		
Övriga placeringar ¹		
Sammanlagt		

(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

13.2.10 Lånefordringar

FÖRESKRIFT (styckena 32–33)

- (32) Lånefordringar (skuldebrevsfordringar och övriga fordringar) på arbetsgivarföretag som är delägare specificeras enligt följande:
- Lån sammanlagt
- Specifikation enligt säkerhetsslag:
- Bankgaranti
 - Borgensförsäkring
 - Inteckningar
 - Övrig säkerhet (ska specificeras om beloppet är väsentligt)
- Sammanlagt
- (33) Posten Övriga lånefordringar i balansräkningen specificeras på följande sätt:

¹ Om beloppet av övriga placeringar är väsentligt, ska det lämnas tilläggsinformation om dessa.

Övriga lånefordringar
Specifikation enligt säkerhetsslag:
Bankgaranti
Borgensförsäkring
Inteckning
Övrig säkerhet
Sammanlagt

13.2.11 Ansvarsunderskott

FÖRESKRIFT (stycke 34)

(34) Ansvarsunderskott för övriga pensioner ska redovisas i noterna enligt följande:

Ansvarsunderskott (täckningsunderskott) enligt 5 kap. 10 § i TPSKL.

(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.12.2022)

13.2.12 Fordring (skuld) för ansvarsfördelning

FÖRESKRIFT (stycke 35)

(35) Fordringar och skulder som är hänförliga till ansvarsfördelning presenteras separat i noterna.

13.2.13 Eget kapital

(36) Eget kapital specificeras enligt post i balansräkningen i enlighet med 2 kap. 5 § 1 mom. 1 punkten i bokföringsförordningen. Om pensions- och tilläggs pensionskassan har garantiandelar av olika slag, ska garantikapitalet enligt 10 § i lagen om införande av lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor, lagen om tilläggs pensionsstiftelser och tilläggs pensionskassor och lagen om försäkringskassor (951/2021) därtill upptas i noterna fördelat enligt de olika slagen av garantikapital. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.12.2022)*

FÖRESKRIFT (stycke 37)

(37) Antalet egna garantiandelar i pensions- och tilläggs pensionskassans ägo och deras nominella värde ska redovisas i noterna. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.12.2022)*

13.2.14 Ansvarsskuld

FÖRESKRIFT (stycke 38)

(38) I noterna redovisas ansvarsskuld enligt följande:

Lagstadgade pensioner
Premieansvar och ersättningsansvar
Tilläggsförsäkringsansvar
Till aktieavkastningen bundet tilläggsförsäkringsansvar för lagstadgade pensioner

Ansvarsskuld för övriga pensioner

Ansvarsskuld totalt

(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.12.2022)

13.2.15 Noter om säkerheter och ansvarsförbindelser

FÖRESKRIFT (styckena 39–47)

- (39) De säkerheter och ansvarsförbindelser som pensions- och tillägspensionsanstalten lämnar för egen räkning ska tas upp i noterna enligt följande:
- Skulder, där säkerhet är pensionskassans tillgångar specificerade per säkerhetsslag.
 - Värdet av ställda säkerheter.
 - Det sammanlagda värdet av säkerheterna per säkerhetstyp.
- (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*
- Övriga för egen del ställda säkerheter specificerade enligt det sammanlagda värdet per säkerhetsslag (ingen skuld i balansräkningen).
 - För egen del lämnade ansvarsförbindelser och ansvar som inte ingår i balansräkningen.
- (40) Ansvarsförbindelserna som lämnats för egen del specificeras på följande sätt:
- hyresansvar (inkl. leasingansvar) *(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)*
 - ansvarsskuld
 - övriga ansvarsförbindelser
 - övriga ekonomiska ansvar som inte tagits upp i balansräkningen. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*
- (41) Särskilt när det gäller övriga ansvarsförbindelser och övriga ekonomiska ansvar ska för att kravet på en rättvisande bild (uppgifter) ska uppfyllas, förutom uppskattat penningbelopp för ansvaret, lämnas en skriftlig redogörelse av ärendets art, det kommersiella syftet (2 kap.7 § 3-4 mom. i BokfF) och värderingsprinciper.
- (42) Som övriga ansvarsförbindelser presenteras bland annat:
- ansvar som beror på derivatkontrakt (avsnitt 13.2.17)
 - verkligt värde på säkerhet som mottagits vid överföring i enlighet med lagen om finansiella säkerheter, verkligt värde på såld och vidare pantsatt säkerhet och uppgift om huruvida pensionskassan är skyldig att återställa egendomen. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*
- (43) Ansvarsförbindelserna ska i bokslutet värderas enligt försiktighetsprincipen. Detta innebär att de i bokslutet ska värderas till sitt nominella värde eller ett högre sannolikt värde.
- (44) Det kan förekomma flera olika möjliga ansvarsförbindelser. Pensions- och tillägspensionsanstalten ska själv vid upprättandet av bokslutet bedöma om det finns sådana avtal/förbindelser av vilka det kan

realiseras utgifter och förluster och vilka således ska tas upp som ansvar. (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022*)

- (45) I fråga om allmänna säkerheter kan inte en specifikation per lån/säkerhet alltid göras. I detta fall ska kassan dock presentera totalbeloppet lån (övrigt ansvar) som erhållits mot allmän säkerhet samt separat tillgångsposter som ställts som allmän säkerhet.
- (46) Av det gemensamma ansvaret anges ansvarets totala belopp samt att det är fråga om gemensamt ansvar.
- (47) Uppgifterna om ansvaret för ArPL-verksamheten och den övriga verksamheten presenteras separat.

13.2.16 Noter om värdepapperslån och repor

ANVISNING (styckena 48–50)

- (48) Långgivaren av ett värdepapperslån bör redogöra för följande uppgifter som hänför sig till de utlånade värdepapperen: värdepapperens art, antal, återstående anskaffningsutgift, verkligt värde och låneperiodens längd.
- (49) Låntagaren av ett värdepapperslån bör redogöra för följande uppgifter som hänför sig till de inlånade värdepapperen: värdepapperens antal, art, verkligt värde och låneperiodens längd. För säkerheter som hänför sig till värdepapperslån bör ges en not enligt avsnitt 13.2.13.
- (50) Säljaren av ett återköpskontrakt (REPO) upptar de genom repokontrakt sålda värdepapperen som ställda panter i noterna enligt avsnitt 13.2.15. (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.12.2022*)

13.2.17 Noter om derivatkontrakt

ANVISNING (styckena 51–58)

- (51) I noterna till bokslutet bör det redogöras för de principer som tillämpas då pensions- och tilläggs pensionsanstalten använder derivatkontrakt och för de derivatrelaterade riskhanteringsstrategierna. Därtill ska användning av derivatkontrakt i säkrande syfte och i annat syfte utredas. Ovan nämnda uppgifter bör ges, om antalet derivatkontrakt är betydande eller den risk som är hänförlig till dem är väsentlig med tanke på pensions- och tilläggs pensionsanstalten verksamhet. Om derivatkontraktens betydelse är ringa, bör detta nämnas separat. (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.12.2022*)
- (52) Derivatkontrakt redovisas i noterna till bokslutet enligt följande:
- Räntederivat
 - Termins- och futurkontrakt
 - Optionskontrakt
 - Köpta
 - Utfärdade
 - Ränteswappar
 - Valutaderivat
 - Termins- och futurkontrakt
 - Optionskontrakt

Köpta
Utfärdade
Valutaswappar
Aktiederivat
Termins- och futurkontrakt
Optionskontrakt
Köpta
Utfärdade
Övriga derivatkontrakt
Termins- och futurkontrakt
Optionskontrakt
Köpta
Utfärdade
Andra

- (53) Specifikationen ges separat för skyddande och icke skyddande derivatkontrakt.
- (54) För derivatkontrakten anges kontraktens verkliga värde och de underliggande tillgångarnas värde uppdelade på ovan beskrivet sätt. Som värden för underliggande tillgångar meddelas för räntederivatens del kontraktens nominella värden, för valutaderivatens del euromotvärdet på den köpta valutan vid tidpunkten för bokslutet och för aktiederivatens del aktiernas verkliga värde vid tidpunkten för bokslutet. För respektive grupp anges när kontrakten löper ut, om denna information är väsentlig för bedömning av den risk som hänför sig till kontrakten.
- (55) Det verkliga värdet kan basera sig på marknadspriset, ett motsvarande derivatkontrakts marknadspris, nuvärdet på kassaflöden föranledda av kontraktet eller på optionernas prissättningsmodeller. Metoderna för hur det verkliga värdet bestämts ska redogöras för varje grupp separat. Kontrakt som är bundna till valutakurs omräknas till eurobelopp enligt kontraktets avista- eller terminkurs, beroende på kontrakt.
- (56) Uppgifter om öppna och stängda kontrakt lämnas separat. Av informationen ska framgå hur öppna och stängda avtal är upptagna i bokslutet.
- (57) Principerna för upprättande av bokslutet ska innehålla värderingsprinciperna och övriga redovisningsprinciper för derivatkontrakt.
- (58) STM-derivat (Settled-to-Market) och CTM-derivat (Collateralized-to-Market) ska redovisas per huvudtyp av derivat. Då det gäller STM-derivat redovisas den underliggande förmånens värde och det kumulativa penningbeloppet av de prestationer som betalas dagligen. Beträffande CTM-derivat redovisas den underliggande förmånens värde och verkliga värde. (Utfärdats 29.9.2026, gäller från 31.12.2026)

13.3 Noter om solvens

FÖRESKRIFT (stycke 59)

- (59) I fråga om solvensen för en pensionsanstalt som bedriver verksamhet enligt ArPL ska för räkenskapsperioden och minst för den föregående räkenskapsperioden presenteras följande uppgifter:
- Solvenskapital
eget kapital

frivilliga reserver
tilläggsförsäkringsansvar
värderingsdifferensen mellan verkligt värde på tillgångar och bokföringsvärdet i balansräkningen
post som baserar sig på delägarens tillskottsplikt
övriga poster (+/-)

Minimikapitalkrav

(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.12.2022)

13.4 Risker och riskhantering (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.12.2022)

FÖRESKRIFT (styckena 60–64)

- (60) I noterna till bokslutet ska redogöras för de allmänna principerna för riskhantering (riskhanteringspolicy), ansvar, övervakning och organisering samt processer och risker i anslutning till riskhantering (riskklassificering, riskmätare, tillsynsgränser samt rapportering). (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (61) I noterna ska därtill finnas en beskrivning (kvantitativ och/eller skriftlig) av pensionsanstaltens och tilläggs-pensionsanstaltens väsentliga risker, såsom risker som gäller försäkringsverksamheten, placeringsverksamheten och operativa risker. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
- (62) I fråga om den försäkringstekniska ansvarsskulden ska av noterna framgå följande (gäller inte premiebaserade tilläggs-pensionsarrangemang):
- En definition av de försäkringstekniska riskerna: en beskrivning av de viktigaste försäkringsriskerna särskilt med beaktande av särdragen i lagstadgad och frivillig verksamhet (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)
 - fördelningen av finansieringen på pensionsanstaltens ansvar och pensionsanstalternas gemensamma ansvar (utjämningsystemet)
 - en beskrivning av försäkringsgrenarna (ArPL-g, ArPL-t, FöPL-g, FöPL-t, tilläggförmåner) och riskerna som ingår i försäkringsrörelsen på eget ansvar
 - en beskrivning av försäkringsbeståndets struktur.
 - Beträffande riskhanteringen i anslutning till ansvarsskulden en beskrivning av den beräkningsgrund som tillämpas och de matematiska antagandena (som dimensionering av utjämningsansvar, dödlighet, beräkningsränta, invaliditetsrisk, användning av indexförhöjningsansvar, belastning). (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.12.2022)
 - Kvantitativa uppgifter om ansvarsskulden. (Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.12.2022)
- (63) I fråga om placeringsverksamhetens risker ska av noterna framgå
- en definition av riskerna och riskhanteringsstrategierna
 - riskhanteringsprocesserna och
 - kvantitativa uppgifter om placeringsbeståndets riskstruktur.
- (64) I fråga om de operativa riskerna ska av noterna framgå

- en definition av riskerna och riskhanteringsstrategierna
- riskhanteringsprocesserna och
- en beskrivning av de väsentliga operativa riskerna.

14 Nyckeltal

- (1) I 6 kap. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (PSKL) och i 4 kap. i lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor föreskrivs om pensionsanstalters och tilläggspensionsanstalters bokslut och verksamhetsberättelse. (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022*)
- (2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:
- 6 kap. 8 § 3 mom. och 10 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor
- (*Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022*)

14.1 Nyckeltal för den ekonomiska utvecklingen och försäkringsverksamheten

14.1.1 Allmänt

FÖRESKRIFT (styckena 3–12)

- (3) Nyckeltalen för den ekonomiska utvecklingen gäller beträffande relationstalens beräkningsprinciper alla pensionskassors och pensionsstiftelsers ArPL-verksamhet även då de uppger nyckeltal i andra sammanhang än i bokslut.
- (4) Nyckeltalsbegreppen är desamma som i resultat- och balansräkningarna, såvida inget annat fastställs nedan.
- (5) Nyckeltalen ska publiceras i bokslutet och delårsrapporten i den form som anges i dessa föreskrifter och anvisningar (bilaga 1.1–1.6 och 2.1–2.4). Som jämförelseuppgifter i delårsrapporten redovisas uppgifterna för motsvarande tidpunkt under föregående räkenskapsperiod samt den föregående räkenskapsperiodens uppgifter.
- (6) Nyckeltalen redovisas i bokslutet för de fem senast avslutade räkenskapsperioderna eller, om pensionskassan och pensionsstiftelsen inte varit verksam under fem räkenskapsperioder, för bolagets hela verksamhetstid.
- (7) I noterna till bokslutet ska utöver nyckeltalen dessutom presenteras beräkningsschemana för och innehållet i nyckeltalen.
- (8) Nyckeltalen ska uträknas och presenteras med minst en miljon euros noggrannhet samt procent och relationstal med en decimals noggrannhet.
- (9) Nyckeltalen uträknas för placeringsverksamhetens del huvudsakligen till verkligt värde.
- (10) Nyckeltalets värde ska anges även om det är negativt.
- (11) Då nyckeltal som beskriver resultatets uppkomst eller resultatpåverkan tas fram, ska siffrorna anges med förtecken
- (12) För att säkerställa att bokslutet med dess nyckeltal ger en riktig och tillräcklig bild av resultatet för pensionskassans och pensionsstiftelsens verksamhet och dess ekonomiska ställning ska man vid behov ge tilläggsinformation i anslutning till nyckeltalen.

14.1.2 Beräkningsscheman för nyckeltalen och presentation av analyser**FÖRESKRIFT (styckena 13–45)****Utbetalda pensioner**

- (13) Utbetalda pensioner och övriga ersättningar enligt resultaträkningen (Pensionskassan exklusive omkostnader för verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan).

Nettointäkter av placeringsverksamheten

- (14) Nettointäkter av placeringsverksamheten utgör differensen mellan intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten. Nettointäkter av placeringsverksamheten till verkligt värde redovisas i relation till sysselsatt kapital.
- (15) Nettointäkterna av placeringsverksamheten till verkligt värde i relation till sysselsatt kapital beräknas per placeringsslag och för det sammanräknade beloppet av placeringar med beaktande av kassaflöden som tidsavvägts per dag eller månad. Om man inte har tillgång till kalkyler enligt kassapincipen, kan intäkterna räknas enligt prestationsprincipen.
- (16) Periodens vinst beräknas med en så kallad anpassad Dietz-formel (tids- och penningavvägd formel) på så sätt, att det bundna kapitalet beräknas genom att man till marknadsvärdet i början av perioden lägger periodens kassaflöden avvägda med den proportionella andel av hela perioden som kvarstår vid transaktionsdagen eller från transaktionsmånadens mitt till periodens slut. Avkastningen på sysselsatt kapital kan också beräknas med en annan metod, om det resultat som metoden ger till sin precision inte i väsentlig mån avviker från det resultat som den ovan beskrivna metoden ger.
- (17) När det gäller beräkningsprincipen för intäkterna ska man iaktta kontinuitet, och det är inte tillåtet att försämma metodens noggrannhet från den tidigare nivån (det är inte tillåtet att gå tillbaka till viktning per månad från viktning per dag). För en sådan tillgångsgrupp (fastigheter) som inte kan redovisas per dag, kan intäkterna räknas genom att använda redovisning per månad.

Med kassaflöde avses differensen mellan försäljning/intäkter och köp/kostnader

- (18) Intäkter av och kostnader för derivat hänförs till underliggande tillgångspost. Intäkter av och kostnader för icke skyddande derivat redovisas på samma sätt som intäkter av och kostnader för motsvarande tillgångspost. Intäkter av och kostnader för aktiederivat upptas i gruppen aktier.
- (19) Intäkter av och kostnader för valuta hänförs till underliggande tillgångspost.
- (20) Intäkter av räntefonder hänförs på samma sätt som räntefonderna hänförts i placeringsallokeringen: långa räntefonder bland masskuldebrevslån och korta räntefonder bland penningmarknadsplaceringar. Redovisningen av andelar i placeringsfonder eller andra med dem jämförbara fondföretag som investerar i fastigheter och fastighetsbolag görs på motsvarande sätt.
- (21) Intäkter och kostnader som inte hänförs per placeringsslag är omkostnader för placeringsverksamheten (såsom kostnader för egen placeringsorganisation och kapitalförvaltningsarvoden som betalats till utomstående), övriga intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten (t.ex. försvarsarvoden och valutakursdifferenser av försäkringsrörelsen) till den del som de inte kan hänföras enligt tillgångsslag, expeditionsavgifter, återbetalningsprovisioner, övriga ränteintäkter.

(22) Intäkter som ingår i Kassa och bank samt intäkter av konton i euro och valutakonton redovisas i posten Övriga finansmarknadsinstrument och depositioner.

(23) Balansposten Kassa och bank ingår i placeringarnas marknadsvärde och det sysselsatta kapitalet och likaså beaktas köpeskillingsfordringar och köpeskillingsskulder. {0><0}

Placeringsfördelning till verkligt värde

(24) Grundfördelningen avser det sammanlagda värdet av kontantplaceringar och derivat. Riskjusterad fördelning avser det sammanlagda värdet på kontantplaceringarnas och derivatens deltakorrigerade (futuresnas och terminernas underliggande tillgångar och optionernas underliggande tillgångar multiplicerade med optionens delta, det vill säga derivatens fiskeffekt) underliggande tillgångar. I den riskjusterade fördelningen inräknas inte derivatens marknadsvärde.

(25) Av räntefonderna ingår långa räntefonder i masskuldebrevslån och korta räntefonder i penningmarknadsplaceringar. Placeringar i placeringsfonder eller i andra med dem jämförbara företag för kollektiva investeringar som investerar i fastigheter och fastighetssammanslutningar betraktas som fastighetsplaceringar.

(26) Kalkylmässiga värderingsdifferenser som upptas i derivatens resultatregleringsposter och premier som upptas under förskottspremier hänförs till underliggande tillgångspost.

(27) I posten Övriga finansiella marknadsinstrument och depositioner upptas Kassa och bank och köpeskillingsfordringar och köpeskillingsskulder som hänför sig till placeringar och säkerheter som hänför sig till derivat.

(28) I övriga placeringar i rapporten specificeras placeringar enligt hedgefonder, råvaruplaceringar och övriga placeringar.

(29) I placeringsallokeringen redovisas masskuldebrevsportföljens modifierade duration (D mod).

Omsättning

(30) Omsättning =

- + premieinkomst före avdrag för återförsäkrares andel
- + nettointäkter av placeringsverksamheten i bokföringen
- + övriga intäkter

Omkostnader totalt

(31) Omkostnader totalt=

- + resultaträkningsposten Skötselkostnader i resultaträkningen
- + omkostnader för placeringsverksamheten
- + omkostnader för verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan

Totalresultat

(32) Totalresultat=

- + Ökning av solvensen med försäkringspremier
- + Placeringsverksamhetens resultat till verkligt värde
- + Intern överföring av tillgångar från avdelning A till avdelning B

Resultatanalys

- (33) Effekterna av överlåtelse och övertagande av försäkringsbestånd räknas inte med i förändringen av tilläggförsäkringsansvar i resultatanalysen.

(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

Verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan

- (34) Pensionskassan ska ange kostnaderna för upprätthållande av arbetsförmågan som under räkenskapsperioden har redovisats under ersättningskostnader, premieinkomsten av avgiftsdelen för hantering av risken för arbetsförmåga samt korrelationen mellan dessa poster. *(Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017)*
- (35) Pensionsstiftelsen ska ange hur stor andel av kostnaderna för upprätthållande av arbetsförmågan som redovisats under övriga kostnader. *(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)*
- (36) Det maximala beloppet behöver inte anges om pensionskassan och pensionsstiftelsen inte alls har redovisat några kostnader för upprätthållande av arbetsförmågan under räkenskapsperioden. *(Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017)*

Solvenskapital

- (37) Solvenskapitalet och nyckeltalen som beskriver det för de fem senaste åren presenteras även grafiskt.
- solvensgräns
 - solvenskapitalets maximibelopp
 - solvenskapital
 - pensionstillgångarna i förhållande till ansvarsskulden (solvensnivån %) enligt 13 § 11 punkten i SHM:s förordning (1196/2021) *(Utfärdats 29.9.2026, gäller från 31.12.2026)*
 - solvenskapitalet i förhållande till solvensgränsen (solvensställning)

(Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022)

- (38) Utjämningsbeloppet upptas separat som en del av solvenskapitalet. Enligt lag 853/2008 upptas en med verksamhetskapitalet jämförd andel av utjämningsansvaret som en del av verksamhetskapitalet för åren 2008–2012.

Pensionstillgångar

- (39) Pensionstillgångar=
enligt 13 § 11 punkten i SHM:s förordning (1196/2021) *(Utfärdats 29.9.2026, gäller från 31.12.2026)*

ArPL-lönesumma och FöPL-arbetsinkomst

- (40) Uppskattad lönesumma eller arbetsinkomst för hela året vid tidpunkten för bokslutet

Antalet försäkringar, försäkrade och pensionstagare:

- (41) Antalet vid tidpunkten för bokslutet.
- (42) När det gäller de ArPL-försäkrade räknas antalet försäkrade som fått inkomster under den senaste månaden, dock så att var och en räknas endast en gång. (*Utfärdats 7.3.2019, gäller från 31.3.2019*)
- (43) Inom familjepension räknas antalet pensionstagare som en enda oberoende av antalet förmånstagare.

15 Upphävda föreskrifter och anvisningar

När dessa föreskrifter och anvisningar träder i kraft upphävs följande föreskrifter och anvisningar:

- Kapitel 1 och avsnitten 4.1.1.2–4.1.1.3 samt 4.1.1.5–4.1.2.4 i Försäkringsinspektionens föreskrifter och anvisningar dnr 7/101/2011 inklusive bilagor
- Kapitel 1 och avsnitten 4.1.1.2–4.1.1.3 samt avsnitten 4.1.2–4.2.4 i Försäkringsinspektionens föreskrifter och anvisningar dnr 8/101/2011 inklusive bilagor
- Kapitel 10 Värdering av placeringar till verkligt värde och säkringsredovisning inklusive noter i Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar 14/2012 om bokföring, bokslut och verksamhetsberättelse Dnr 7/01.00/20120
- Kapitel 9 Värdering av placeringar till verkligt värde och säkringsredovisning inklusive noter i Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar 15/2012 om bokföring, bokslut och verksamhetsberättelse Dnr 11/01.00/2012.

16 Ändringshistoria

Dessa föreskrifter och anvisningar har ändrats som följer efter att de trädde i kraft:

Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016

- föreskrifterna och anvisningarna har ändrats enligt ändringarna i bokföringslagen (lag om ändring av bokföringslagen 1620/2015)
- föreskrifterna och anvisningarna har ändrats enligt ändringarna i lagen om pensionsstiftelser (lag om ändring av lagen om pensionsstiftelser 1157/2015)
- föreskrifterna och anvisningarna har ändrats enligt ändringarna i lagen om försäkringskassor (lag om ändring av lagen om försäkringskassor 1671/2015)
- till kapitel 4 har fogats stycke (60)
- till kapitel 5 har fogats styckena (14), (17)-(19), (22), (24), (26) och (31)
- det tidigare kapitlet 9 Värdering av placeringar till verkligt värde och säkringsredovisning har upphävts
- i kapitel 9 har styckena (12) och (23) ändrats
- till kapitel 9 har fogats stycke (9), till följd av vilket styckenumreringen har ändrats
- resultaträkningsschemat i kapitel 10 har ändrats
- till kapitel 10 har fogat styckena (100)-(104)
- till kapitel 11 har fogats stycke (52), till följd av vilket styckenumreringen har ändrats
- balansräkningsschemat i kapitel 12 har ändrats
- till föreskrifterna och anvisningarna har fogats kapitel 12 Finansieringsanalys
- till kapitel 13 har fogats stycke (22), till följd av vilket styckenumreringen har ändrats
- i kapitel 13 har stycke (24) ändrats
- till kapitel 14 har fogats stycke (21), till följd av vilket styckenumreringen har ändrats
- i kapitel 14 har stycke (23) ändrats.

Samtidigt har det gjorts enskilda förtydliganden i föreskrifternas och anvisningarna språkliga utformning.

Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017

- stycke 120 i kapitel 10 har ändrats
- styckena 13 och 54 i kapitel 13 har ändrats
- stycke 54 i kapitel 14 har ändrats
- styckena 34-37, 39 och 40 i kapitel 15 har ändrats

Ändringarna hänför sig i huvudsak till solvensen och pensionsreformen.

Utfärdats 23.11.2017, gäller från 31.12.2017

- stycke 1 i kapitel 3 har ändrats

Ändringar hänför sig till lag om ändring av bokföringslagen (1376/2016).

Utfärdats 7.3.2019, gäller från 31.3.2019

- styckena 4 och 15 i kapitel 4 har ändrats
- stycke 10 i kapitel 11 har ändrats
- stycke 1 i kapitel 13 har ändrats
- stycke 1 i kapitel 14 har ändrats
- stycke 44 i kapitel 15 har ändrats

Ändringarna beror i främsta hand på ändringar i lagen om pensionsstiftelser och lagen om pensionskassor och på enskilda preciseringar.

Utfärdats 13.12.2019, gäller från 31.12.2019

- stycke 11 i kapitel 10 har ändrats

Ändringen beror på en ändring av lagen om pension för arbetstagare (395/2006) som gäller hantering av försumelseavgiften.

Utfärdats 18.1.2022, gäller från 31.3.2022

- Styckena 1 och 2 i avsnitt 1.1 har ändrats
- Definitioner i avsnitt 1.2 har ändrats
- Lagstiftningen och befogenheterna att meddela föreskrifter har ändrats i avsnitt 2.1
- Styckena 1–5, 8–12, 14–17, 19, 20, 22, 25, 27, 29, 32–35, 37, 38, 42, 47 och 49 i kapitel 4 har ändrats
- Styckena 1–5, 8–15, 17, 18, 19, 20, 22, 28 och 29 i kapitel 5 har ändrats
- Styckena 1–4, 15 och 17 i kapitel 6 har ändrats
- Styckena 1, 2, 4, 7, 8, 13 och 24 i kapitel 9 har ändrats
- Styckena 1, 2, 7, 12, 14–18, 22, 25, 32, 51, 61–64, 66, 67, 69, 71, 74, 75, 78–80, 85–88, 98–100, 103, 104 och resultaträkningsschemat i kapitel 10 har ändrats
- Styckena 1, 2, 13, 14, 16, 25–28, 32, 41, 44, 45, 48–50, 53 och balansräkningsschemat i kapitel 11 har ändrats
- Styckena 1, 2, 5 och resultaträkningsmodellen i kapitel 12 har ändrats

- Styckena 1–6, 8, 9–11, 13, 14, 18, 21, 24, 28, 31, 34, 36, 37, 39, 40, 42, 44, 50, 51, 58–61 i kapitel 13 har ändrats
- Styckena 1, 2, 33, 35, 37 och 39 i kapitel 14 har ändrats

Ändringarna beror på revideringen av lagen om pensionsstiftelser och försäkringskassor. Samtidigt har Bokföringsnämndens allmänna anvisningar tagits med som en del av föreskrifterna.

Utfärdats 29.9.2026, gäller från 31.12.2026

- Stycke 10 i kapitel 7 har ändrats
- Styckena 10 och 53 i kapitel 10 har ändrats
- Styckena 42, 56 och 63 i kapitel 11 har ändrats
- Styckena 13 och 16 i kapitel 13 har ändrats
- Ett nytt stycke 58 har lagts till i kapitel 13, med efterföljande ändring av numreringen
- Styckena 37 och 39 i kapitel 14 har ändrats.

Ändringarna är i huvudsak tekniska. Därtill har bokföringen och redovisningen av derivat preciserats.

17 Bilagor

17.1 Pensionskassor och pensionsstiftelser

(1) Nyckeltal för och analyser om bokslut

- Sammanfattning av nyckeltal (bilaga 1.1)
- Nettointäkter av placeringsverksamheten på sysselsatt kapital (bilaga 1.2)
- Placeringsfördelning till verkligt värde (bilaga 1.3)
- Resultatanalys (bilaga 1.4)
- Solvens (bilaga 1.5)
- Verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan (bilaga 1.6)

(2) Nyckeltal och analyser för delårsrapport (om delårsrapport publiceras)

- Sammanfattning av nyckeltal (bilaga 2.1)
- Nettointäkter av placeringsverksamheten på sysselsatt kapital (bilaga 2.2)
- Placeringsfördelning till verkligt värde (bilaga 2.3)
- Solvens (bilaga 2.4)